

Ptujski tednik

STEV. 17

Ptuj, 10. maja 1957

Letnik X.

Glasilo SZDL ptujskega okraja — Uprava in uredništvo Ptuj, Lackova ulica 8 — Telefon 156, NB Ptuj štev. 643-T-206 — Uredniški odbor — Odgovorni urednik Anton Bauman — Rokopisov ne vračamo — Tiskarna Mariborska tiskarna — Cena 10 din — Letna naročnina 500 din, polletna 250 dinarjev

Uspehi so, vendar je treba z delom nadaljevati

V ponedeljek, dne 6. maja, je bil v Ptuj občni zbor Okrajne zadrudne zveze, ki so se ga udeležile po svojih zastopnikih vse kmetijske zadruge iz okrajnega področja, prisostvovali pa so mu tudi zastopniki okrajnih zadrudnih zvez iz Murske Sobote, Čakovca in Varaždina. OLO Ptuj sta na zboru zastopala predsednik tovariš Tramšek in podpredsednica tov. Stropnikova, OO SZDL pa tov. Bračič.

O stanju zadrudništva v okraju je poročal predsednik OZZ Ptuj tov. Primc, ki je delegatom in gostom probleme kmetijstva in zadrudništva prikazal v izvlečku obširnega poročila, ki ga je objavil v posebni brošuri, ki je bila že pred zborom dostavljena vsem zadrudnim delegatom, da so se lahko pripravili na razpravo. Ta je bila res obširna in živahna in se ni dotaknila samo čisto strokovno kmetijskih vprašanj, kakor je na primer vprašanje umetnega osemenjevanja goveje živine, temveč tudi splošno kmetijskih, kot so regresi za gnojila, vprašanja kmetijskega solstva, problem tako imenovanega zbežja z dežele in druga, ki so delegate zelo razgibala. O tem, zadnje imenovanem vprašanju je govorilo več delegatov in tudi predsednik OLO tovariš Tramšek. Nekateri so namreč zastopali mnenje, da bi bilo potrebno nekaj ukreniti, da mladina ne bi zapuščala kmetijstva in odhajala v mestca, kakor da bi se to dalo rešiti na kakršen koli administrativen način. Tov. predsednik pa je bil mnenja, da je to pozitiven proces, ker si drugače ni mogoče zamišljati dviga standarda na podeželju, če se bo še vnaprej bavilo z nizko kmetijsko proizvodnjo kar 50 odstotkov prebivalstva, kakor je to primer v naši republiki, ali celo 65 odstotkov, kolikor se jih v zveznem merilu. V nekaterih državah (n. pr. v ZDA) se bavi s kmetijstvom kar za dve tretjini manj prebivalcev kakor v Sloveniji, zato pa meha-

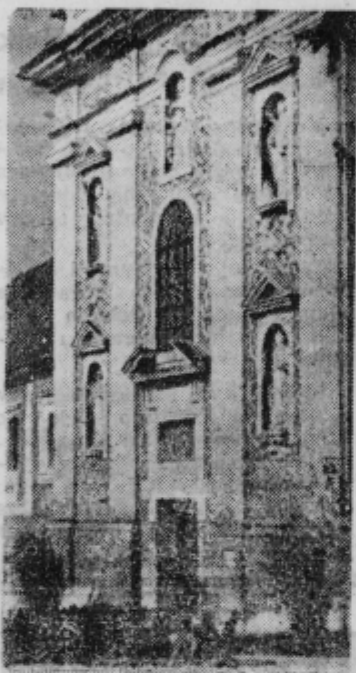
izvodnji. Zato bi tudi kmetijskih zadrug ne mogli ocenjevati po tem, koliko dobička so dosegle, temveč po tem, koliko sredstev so vložile v razširitev svojih proizvodnih sredstev, s katerimi lahko sodelujejo s svojimi člani pri povečevanju kmetijske proizvodnje.

Mnogi delegati so priznali precejšen napredek na raznih področjih kmetijstva, na primer pri sanaciji sadjarstva, odpravljanju jalovosti itd., hkrati pa zahtevali ostre ukrepe proti posameznikom, ki škodujejo skupnemu napredku zaradi svoje zastarele miselnosti ter

ne zatirajo škodljivcev, na primer koloradarja, ali ne čistijo in skropijo sadnega drevja ter zmanjšujejo s tem prizadevanje ostalih, ki stremijo k napredku. Nedvomno je to pereče vprašanje, ki mu bo treba posvetiti vso pozornost. Samo sklicevanje na to, da obstaja tozadeven zakon o zaščiti rastlin, ne more zadostovati, če se ta tudi striktno in dosledno ne izvaja oziroma če se ne izvajajo sankcije proti kršiteljem.

Zbor je izvolil nov upravni in nadzorni odbor ter sprejel in odobrili predlog letošnjega proračuna OZZ.

ARHIVSKI TEDEN 1957

Ptujski muzej

Društvo arhivskih delavcev LRS je pripravilo za mesec maj t. l. ARHIVSKI TEDEN, da bi opozorilo kulturno javnost, zlasti pa še našo srednješolsko mladino na pomembnost tistih ustanov, ki zbirajo in urejajo pisano zgodovinsko gradivo za proučevanje preteklosti našega naroda.

Te ustanove se povsod po svetu in tudi pri nas imenujejo ARHIVI.

V Sloveniji imamo velike arhive v Ljubljani (Državni arhiv LRS, Arhiv narodne osvoboditve, Mestni arhiv ljubljanski itd.), manjši arhivi pa so v Piranu, Kopru, Skoflji Loki, v Novem mestu, Celju, v Mariboru in tudi v Ptuj. Mestni arhiv v Ptuj deluje že nekaj let in ima svoje prostore v zgradbi muzeja na Muzejskem trgu.

NALOGE ARHIVOV

Naloga arhivov je, da zbirajo, ohranjajo in urejajo vsakovrstno pisano gradivo zgodovinske vrednosti, na primer: stare listine, osebne in družinske dokumente, razne pogodbe, pisane spise in zapiske nekdanjih gradov in graščin, njihovih lastnikov, najemnikov in oskrbnikov, pisane dokumente vseh vrst šol, gospodarskih podjetij in ustanov, pisano (ali tipkano) gradivo raznih uradov, družb in društev, stare kronike in urbarje ter registre, stare zemljiške knjige, zemljiškoknjizne listine, katastrske mape itd.

Mnogo takega pisane zgodovinskega gradiva — nepoučemu ga

smatrajo za ničvreden popisan star papir — je bilo v prejšnjih časih pa tudi v novejši dobi uničenega. Mnogo tega so uničile vojne vihere; pri nas na Stajerskem je zagrešil nepopravljivo škodo na arhivskem gradivu nemški okupator. Ta je v svojem zločinskem besu, da uniči vse dokaze, da so bivali in da bivajo na tej zemlji Slovenci, zažgal in uničeval ne samo slovenske knjige, temveč tudi vse spise in listine naših šol, društev, zadrudnih in gospodarskih ustanov, zlasti pa arhive (akte in spise) državnih uradov kakor so bila okrajna načelstva, občinski uradi in drugi.

Po strašnem uničevanju svetovne vojne in po revolucionarnih spremembah, ki so se pri nas izvršile, so bili šele v novi Jugoslaviji dani vsi pogoji za ustanovitev številnih novih arhivskih ustanov.

ARHIVALIJE — STAR. POPISAN PAPIR?

Po vseh težkih preizkušnjah preteklosti se vedno bolj uveljavlja spoznanje, da je treba poiskati in zbrati vse dragocene zgodovinske dokumente, ki se še danes nahajajo marsikje po podstrešjih kot hrana za miš ali pa trohnilo kje po vlažnih kletah.

Letošnji arhivski teden naj bi izkoristili v ta namen, da s sodelovanjem šolske mladine ugotovimo, ali se še pri nas na terenu nahajajo kje tovrstno gradivo.

Mladina bi v svoji iznajdljivosti brez dvoma odkrila še marsikaj in pomagala, da to gradivo ne bo propadlo, temveč prišlo v prave roke, najbolje v zbirke Mestnega arhiva v Ptuj.

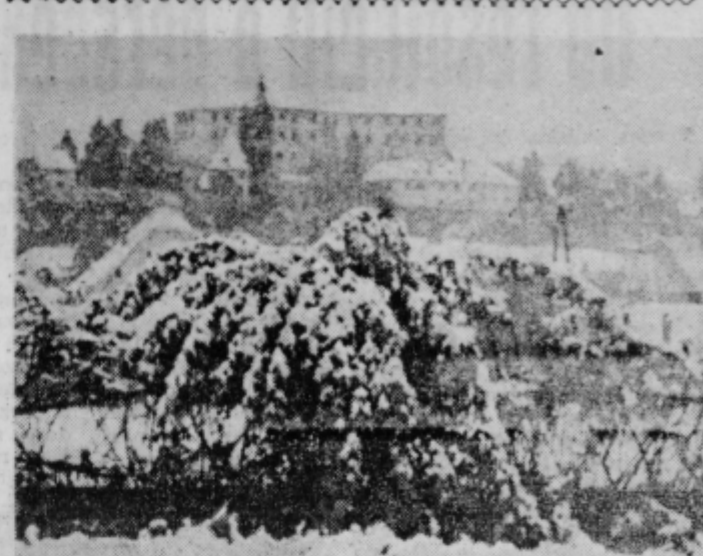
Arheološke najdbe v Ptuj

V zadnjem času smo v Ptuj z veseljem opazovali, da se je delo pri polaganju cevi za vodovod razmahnilo. Pri kopanju jarkov na Muzejskem trgu pa

so delavci naleli na zanimive najdbe iz rimske dobe.

Ze iz prejšnjih raziskovanj (v letih 1912, 1928) nam je znano, da je spadal teren Muzejskega

SLIKA TEDNA

Ptuj v snegu — tokrat 6. maja...

Ob 40. obletnici oktobrske revolucije

Pred 40 leti so v takratnem Petrogradu topovske salve z »Aurore« naznanile začetek novega obdobja — zmago ruske proletarske socialistične revolucije. Svetovni družbeni sistem kapitalizma in imperializma je bil prebit na njegovih najšibkejših točkah — v

V zgodovinskem pogledu je Oktobrska revolucija zakoniti dedič pariške Komune, hkrati pa izraz in rezultat dolgoletne revolucionarne borbe ruskega delavskega razreda in boljševiške partije. Pod vodstvom Lenina so se napredne sile v mnogih spopadih pripravljale na odločen boj in na glavni obračun. Neposredno pred Oktobrsko revolucijo je v Rusiji izbruhnila znana februarjska revolucija, ki jo je Lenin označil kot »revolucija proletariata, kmetov in buržoazije, zvezane z anglofrancoskim finančnim kapitalom, proti carizmu. Prav iz te revolucije pa so rastle sile samega Oktobra. Lenin Oktobrsko revolucijo označuje kot »revolucijo proletariata in večine kmetov... proti buržoaziji in njenemu zavezniku anglofrancoskemu kapitalu ter proti njenemu državnemu aparatu...«

Oktobrska revolucija je izbruhnila v deželi, ki je prišla v svojem razvoju šele na mejo »civiliziranih dežel in dežel, ki jih je ta vojna previkrat dokončno potegnila v civilizacijsko...«, kakor jo je opisal Lenin v znanem članku »O naši revoluciji«. Velika notranja protirevolucija — beda delavcev in revnih kmetov, nesposobnost domače buržoazije itd. — ki so obstajala že desetletja pred oktobrskim dogodki, je še zaostri-la prva svetovna vojna. Milijoni delavcev in kmetov so se znašli v brezizhodnem položaju. Prav to pa jim je podestterilo moč in jih združilo v silno revolucionarno armado, ki se je pod vodstvom boljševikov in popularnih Leninovih gesel: »Vso oblast sovjetom«, »Mir, »Zemljo kmetom« itd. pogrnala v naskok, zrušila oblast bur-

žoazije in prvič v zgodovini upostavila in tudi ubranila oblast diktature proletariata pred vsemi napadi kontrarevolucije.

Lenin pravi, da se je z Oktobrsko revolucijo prvič v sto in tisočih letih spremenilo geslo — spremenimo vojno med gospodarj sužnjem, za delitev njihovih sužnjem, v vojno sužnjem... proti gospodarjem — iz meglene in brezmočnega pričakovanja v jasen, natančno zarisani politični program v dejanski boj milijonov zatiranih pod vodstvom proletariata, v prvo zmago proletariata.

Ko ocenjuje zgodovinski pomen Oktobrske revolucije, Lenin predvsem poudarja, da je to PRVA, ne pa DOKONČNA zmaga. On tudi ugotavlja, da so oni »...to stvar začeli, kdaj, v kakšnem času in katerega naroda proletarci bodo to stvar izvedli do kraja...« pa ni bistveno vprašanje. »PRVA BOLŠEVIŠKA REVOLUCIJA je imperialistični vojni imperialističnemu miru izrgala prvih sto milijonov ljudi na zemlji.«

Vsakokrat, ko je Lenin ocenjeval značaj Oktobrske revolucije, njene oblike in pogoje, v katerih je nastala, je vedno opozarjal na svojevrstne posebnosti oblik in metod boja za oblast in zmago socializma v njihovi deželi. Poudarjal je, da si je Oktobrska revolucija priborila zmago v neverjetnih težkočah, ob nezasišanem trpljenju in ob celi vrsti velikanskih zmot in napak. Opozarjal je na nevarnost, da se njihova relativno maloštevna partija odtrga od ljudskih množic.

Kljub temu pa se svetovni pomen Oktobrske revolucije prav nič ne zmanjšuje. Ona je in bo predstavljal prvo in odločilno svetovno zmago delavskega razreda v boju proti kapitalističnemu družbenemu redu. Izkušnje Oktobra so postale last vsakega delavskega razreda.

Teh 40 let, ki s as loči od velikih dni Oktobra, so v mnogocem obogatile mednarodno delavsko gibanje z novimi izkušnjami, novimi dognanji in na novo zavzetimi pozicijami. Tudi mnoga nova vprašanja so stopila v ospredje. Bili so tudi hudi porazi, a kljub temu so pridobitve Oktobra ostale in bodo stale zgodovinski mejnik in podlaga za ves sodobni boj mednarodnega delavskega gibanja. Tudi naša dežela se smatra za enega zakonitih dedičev in naslednikov revolucionarnih tradicij Oktobra.

Jarek, ki so ga delavci izkopali, smo razširili. Odkopali smo dobro ohranjen srednjeveški zid, ki mogoče predstavlja ograjo pokopališča. Na notranji strani zidu smo namreč odkopali dva skeletna pokopa v krstah, brez pridačkov. V globini 1,40 m pa smo naleli na velike marmornate rimske bloke, dele stebrov itd. To so stari gradbeni deli nekega svetišča, ki je v starejši dobi stalo nekje v bližini; pozneje pa so jih uporabili kot cestni tlak. Zanimiva je velika marmornata plošča, ki predstavlja sončnega boga — Heliosa. Cesta je bila dolgo uporabljena; te nam dokazujejo globoki sledovi vožnje na nekaterih marmornatih blokih.

Na koncu Prešernove ulice, pred zapori, smo tudi razširili jarek in odkopali del rimske hiše z dobro ohranjeno stensko slikarjvo v različnih barvah.

Z zanimanjem pričakujemo nove najdbe na Panorami in Vičavi, kjer bodo jarke izkopali v prihodnjih dneh.

Mestnemu muzeju, ki vodi zaščitna dela, so z velikim razumevanjem priskočili na pomoč razni forumi. Priznanje gre tudi delovodji tov. Vrabčiču in delavcem, ki opozarjajo na najdbe in jih predajajo muzejskim uslužbenecem.

P. 6.

Novo arheološke najdbe

Naš Kilmantona

Dva pomembna dogodka smo zabeležili preteklih sedem dni: obisk britanskega vladnega predsednika Macmillana v Bonnu in zaključek potovanja posebnega odposlanca predsednika ZDA Richardsa po deželah Srednjega vzhoda in severne Afrike.

Potovanje britanskega državnika v Zahodno Nemčijo je toliko pomembnejše, ker se je kaj takega zgodilo prvič po drugi svetovni vojni. V Londonu in Bonnu sicer radi opozarjajo na sprajateljstvo v okviru Atlantskega pakta, ki družijo obe deželi, obenem pa ne morejo mimo resnice, da rastejo iz dneva v dan tudi medsebojna trenja. Gre predvsem za vse močnejšo nemško konkurenco britanskemu izvozu in z njo povezan vse večji nemški političen vpliv v onih predelih sveta, kjer je še do nedavna gospodaril britanski lev (Azija, Afrika).

Prav tako ni nobeno odkritje, da se bonnska diplomacija poteguje za čimvečje ameriško prijateljstvo in tu nekako spodriva »stare« ameriško-britansko zavezništvo.

Pravijo, da razgovori Macmillan-Adenauer ne bodo izboljšali položaja. Morda bo britanski gost pustil glede nemških zahtev, naj bi britanski čet v okviru NATO, razporejenih na nemškem ozemlju, »zaradi varnosti Nemčije« ne zmanjšal. London spet išče pri Adenauerju podporo za svoje načrte o »podprti trgovinski evropski coni«, četudi se ta bolj zavzema za skupno zahodnoevropsko tržišče in kot pravi krščanski demokrat le za »Malo Evropo«.

Bonnska diplomacija pač spoznava, da lahko prevzame vodilno ali eno vodilnih mest le v takih mednarodnih organizacijah, kjer za sedaj še ni — Velike Britanije.

Eisenhowerjev posebni odposlanec Richards je prejel ukaz, naj skuša na potovanju po Srednjem vzhodu in severni Afriki pridobiti tamkajšnje državnike za »Eisenhowerjevo doktrino«, to je za najnovejši ameriški na-

črti gospodarske in vojaške pomoči.

Ne moremo trditi, da je žel kdo ve kakšen uspeh. Nekatere dežele so odklonile vsakršno pomoč, druge so na pomoč načelno pristale, četudi so se zavzemale predvsem za gospodarsko. Mnogi pa Richards sploh ni obiskal, ker so že vnaprej pokazale, da se z načrtom ne strinjajo.

Morda najznačilnejše je stališče Maroka in Tunisa, dveh dežel, ki sta šele pred kratkim prešli od Francije neodvisnost. Obe sta namreč brez večjih težav sprelele ameriško gospodarsko pomoč.

Pariški krogi so se vznemirili. »ZDA skušajo izriniti Francijo iz njenega starega vplivnega območja.« so se raznesli glasovi. Francija je namreč v okviru sporazumov o neodvisnosti še precej vplivno povezana s severno Afriko, predvsem kar zadeva gospodarsko in finančno pomoč, francosko valuto in strategijo. Med drugim je obilubila obema deželama gospodarsko pomoč, toda zaradi obunene finančne stanja v lastni deželi (Alžir žre vsak dan neverjetne zneske), te pomoči se-daj ne more nuditi.

Maroška in tuniška vlada sta se obrnili na — delavske območje — kot vse kaže — tudi uspeli. Sicer pravijo, da Američani ne postavljajo nobenih pogojev, toda že dejstvo, da bi ameriški kapital pričel krožiti na deslet francoskem vojnem območju, govori več kot dovolj. Lahko se zdi, da bodo ameriško-francoska vez, ki jih je Mollet v Washingtonu novu upostavil potem, ko so se hudo vzbujali zaradi znanega ameriško-francoskega namaha na Egipt, doživela novo krizo.

V Washingtonu trde, da bodo gospodarsko podprali obe deželi le tako dolgo, dokler ne bo Francija uredila razmer v Alžiru. Toda kaj potem, če bodo tuniški in maroški voditelji z Američani bolj zadovoljni?

Eisenhowerjev posebni odposlanec Richards je prejel ukaz, naj skuša na potovanju po Srednjem vzhodu in severni Afriki pridobiti tamkajšnje državnike za »Eisenhowerjevo doktrino«, to je za najnovejši ameriški na-

Ob resoluciji o perspektivnem razvoju kmetijstva

Zvezna ljudska skupščina je na svojem zasedanju dne 25. p. m. razpravljala o stanju, problemih in perspektivah razvoja kmetijstva in zadružništva. Hkrati je skupščina sprejela resolucijo o perspektivnem razvoju kmetijstva in zadružništva.

Iz ocene stanja kmetijske proizvodnje, uporabljanja skladov v kmetijstvu, strukture posestev in deleža kmetijstva v naši ekonomiki izhaja, da je na razvoj kmetijstva vplivala vrsta objektivnih in subjektivnih činiteljev in povzročila njegovo zaostajanje za razvojem drugih gospodarskih vej, posebno pa industrije. Ugotovljeno je bilo, da je temeljni vzrok nizke produktivnosti v kmetijski proizvodnji nerazvita tehnična baza v kmetijstvu, kar je posledica nezadostnih investicij v to gospodarsko področje in vsem našim gospodarskim razvoju.

Drobnolastniška struktura posestev v tipično agrarno zaostali državi ni nudila možnosti za razvoj kmetijstva. V povojnih razmerah je bila naša osnovna orientacija usmerjena k industrializaciji in krepitevi obrambnih moči države, v teh razmerah pa ni bilo mogoče hkrati izvršiti industrializacije in pospeševanja kmetijstva. Zato zaostajanje kmetijstva ni naključni pojav, niti posledica kakšnega odpora subjektivnih sil, temveč je posledica določene usmeritve v ekonomski politiki k industrializaciji države in krepitevi obrambnih moči in je bilo kmetijstvo s tem samim obsojeno na zaostajanje. Razen tega osnovnega vzroka je k zaostajanju kmetijstva prispevala še vrsta subjektivnih slabosti pri izvajanju določenih agrarno ekonomskih in agrotehničnih ukrepov, toda to ni bilo v nobenem primeru odločilno.

V našem dosedanem razvoju je bil dvig kmetijstva mnogo bolj počasen, kakor je naraslo število prebivalstva in kakor se je spreminjala socialna struktura prebivalstva. Z drugimi besedami potrebe po hrani in potrebe industrije po surovinah so poraščale hitreje, kakor se je povečevala kmetijska proizvodnja, uvoz hrane pa je postal osnovna postavka naše plačilne bilance z inozemstvom. Tako je bila zohrana možnost uvoza surovin, delovnih sredstev in blaga široke potrošnje ter zaviran porast standarda.

Z industrializacijo so bili ustvarjeni pogoji za pospeševanje napredka kmetijske proizvodnje. Samo z industrializacijo je mogoče zagotoviti kmetijstvu sodobna proizvodna sredstva in stabilno tržišče kmetijskih proizvodov. Za važnejše je, da je industrializacija omogočila stalno spreminjanje socialne strukture prebivalstva in razbremenitev kmetijstva od presežka delovne sile, ki ga hudo obremenjuje in zadržuje na nizki ravni. Brez prelivanja v industriji ustvarjenih sredstev v razvoj kmetijstva je sposobnost kmetijstva za akumulacijo tako nizka — posebno v naših razmerah drobnokmetijskih gospodarstev — da bi bilo ustvarjanje materialne osnove za razvoj kmetijstva preveč počasno. Sedaj so dozoreli pogoji, da kljub nadaljnji industrializaciji v naslednjem razdobju obsežneje investiramo družbena sredstva v kmetijstvo zaradi spreminjanja načina njegove proizvodnje.

Nadaljnje družbeno ekonomski razvoj zahteva spremembe v načinu proizvodnje v kmetijstvu, ki terjajo hkrati uporabljanje sodobnih proizvodnih sredstev, to je nove tehnološke postopke v proizvodnji, trgovini in predelavi kmetijskih proizvodov. Ker kmetijsko gospodarstvo ne

zmorejo zagotoviti takih sredstev na bazah osebnega dela je nujno investiranje sodobnih družbenih proizvodnih sredstev, s katerimi se vnašajo na vas tudi novi družbeni odnosi. Bolje povedano, način proizvodnje v kmetijstvu se v naših razmerah ne spreminja samo s spremembo tehnologije, temveč tudi s spreminjanjem družbenih odnosov, to je s podružbljenjem proizvodnih sredstev in vezanjem individualnega dela na družbena sredstva. Zato je ra-

zven pospeševanja velikih gospodarstev, kmetijske službe in ustanov postavljena na centralno mesto kmetijska zadruga kot družbeno ekonomski činitelj, ki bo na temelju družbene razširjene reprodukcije vplival na spremembo proizvodnega načina na vasi in povezoval individualno delo in interese individualnih kmetov z družbenimi interesi in s splošnim družbenim interesom za razvoj kmetijstva. Takša politika vodi k odpravljanju neenakomernosti, ki danes

obstajajo med razvojem industrije in kmetijstva.

Reševanje vseh problemov, ki so vezani na perspektivni razvoj kmetijstva, je dogodek v našem družbeno ekonomskem razvoju, na katerega naj obrne svojo pozornost vsi aktivni činitelji naše družbe in poiščejo svoje mesto v tem procesu. To posebno velja za zadrugne in kmetijske organizacije.

(Milun Ivanovič
v »N. skupnosti«)

Gospodarstvo

Sadno drevje v Leskovcu

Krasne so Haloze sedaj, ko je vse v cvetju in neverjetno so vabljive takrat, ko se v jeseni drevje upogiba pod težo sadu in ko črček vabi v trgatve!

Glavni vir dohodkov je v tem predelu vinograd in sadovnjak. Če vinograd dobro obrodi, je zadovoljna davčna uprava, siti so številni otroci in trgovci v Ptuj pravijo ob času trgatve: dober

kup bo, ker Haložani so dobro brali! Če pa se narava spunta, pa je jo!

O sadjarstvu danes nekaj: v bivši občini Leskovec je okrog 65.000 sadnih dreves — sadovnjaki so različne kakovosti in tak je tudi pridelek. Eno so pa vendar ljudje spoznali: škropljenje je pa nujno tudi za sadovnjak! V zimski sezoni je na pobudo tov. Vindiš

Ivana, vodje pospeševalnega odseka pri KZ Leskovcu, bila poškrabljena dobra tretjina sadnega drevja. Ni še sicer to idealno, vendar je z ozirom na prilike, ki so v tem predelu, res pohvalno delo. Tedne je brnela motorna škropilnica, ki jo je upravljal vodja pospeševalnega odseka. Vsako leto računamo z zboljšanjem tudi pri škropljenju, saj so že mnogi kmetje dali sledečo pripombo: učinek škropljenja bo popoln le takrat, ko bodo vsi škropili. Tudi spomladno škropljenje opravlja motorna škropilnica te dni — lep napredek! Letina dobro kaže in kvaliteta sadja bo narekovala primerne cene.

Kmetovalci so zelo pozdravili zamisel sadne drevnice v območju domače KZ, saj je zarodek te že v šolskem vrtu, kjer se mladina najvišjih razredov usposablja v gojenju sadnega drevja v drevesnici pod vodstvom šolskega upravitelja.

V pospeševanju sadjarstva in kmetijstva sploh, je v zimskih mesecih delovala tudi kmetijsko-gospodarska šola, vendar je bila predčasno zaključena, ker je delo v vinogradih letos zelo zgodaj začelo in je mladina odšla od teorije kar na prakso v vinograd.

Delavec iz Kidričevega grega z dela

Volili bodo predsednika delavskega sveta in upravni odbor

V soboto, 11. maja t. l. do popoldne ob 8. uri bo v Kidričevem 1. seja novoizvoljenega delavskega sveta, na kateri bo izvoljen nov predsednik in nov upravni odbor.

Za to sejo je pripravil predsednik dosedanjega upravnega odbora poročilo o delu in poročilo o zaključnem računu podjetja.

Med delavci in nameščenici v Kidričevem ugibajo, kdo bo novi predsednik delavskega sveta in kdo predsednik upravnega odbora, ker kaže, da želijo volivci iz vrste članov DS za predsednika DS in upravnega

odborna dva izkušena tovarša, ki si bosta po zgledu dosedanjih predsednikov prizadevala storiti za napredek delavskega upravljanja čimveč in tudi doseči na tem področju čimvečje uspehe.

Stroj za sušenje sena

V Münchenu je nekdo iznašel poseben stroj za sušenje pokošene trave, ki v eni uri posuši približno 70 kubnih metrov sena. Priprava je podobna sesalcu za prah in seno mora biti v zaprtjem prostoru. V plast sena vtaknejo potem gumijasto cev, spojeno s sesalnikom, ki vesava vlažen zrak.

Polži so škodljivi

Ne samo vsak vrtnar, temveč tudi poljedelec ve, da polži požero poleg mladih vrtnih posevkov in že presejanih trajnic tudi mlado deteljo na njivah.

Svoje škodljivo delo opravljajo ponoči, proti jutru pa se skrivajo v senčen in vlažen kraj.

Kako jih pokončamo?

Danes rabimo tudi za uničevanje polžev s hišico ali brez hiše kemična sredstva, strupe.

Pripravite posebno vabo iz žitnih otrobov, ki gredo polžem posebno v slast. Tak »vražji prah« napravite: 1 kg otrobov nekoliko ovlažite z vodo in vrhu potresite 50 gramov vražjega prahu in vse dobro premešajte. To vabo potem razdelite v kupčke v črti okoli rastlin, ki jih želite zaščititi, se-

veda na tisti strani, od koder bodo polži prišli, saj njihovo skrivališče vam mora biti znano.

V trgovini se dobi polno pripravljene zastrupljene vab, ki pa so seveda dražje kot doma pripravljene. Za male vrtnike se ne splača doma pripravljati zastrupljenih vab.

Dopisujte v

PTUJSKI TEDNIK

GORELO JE PRI DVEH GOSPODARJIH

V noč, med 30. apronom in 1. majem t. l. je okrog 23. ure izbruhnil požar na gospodarskem poslopiju Marije Peršuh iz Pleterja 49. V kratkem času je požar uničil celo gospodarsko poslopije in precej kmetijskega orodja. Škoda je ocenjena na okrog 1.800.000 din. Kmetu pa se je vnelo tudi gospodarsko poslopije sosedice Antona Peršuha iz Pleterja. Zgorelo je gospodarsko poslopije in precej kmetijskega orodja in opreme. Škoda pri Antonu Peršuhu znaša okrog 1.200.000 din.

Zaradi ugotovitve okolščin, kako in po čigavi krivdi je prišlo do požara, je uvedena preiskava. O njenem izidu in ugotovitvah še ne moremo poročati.

Novo rešnje

V torek, 30. aprila t. l., so kmetovalci v najbolj prisojnem kraju na Gorškem — v Lokah pri Kromberku — utrgali prve češnje. Cene so zaenkrat še izredno visoke. Kmetijska zadruga v Kromberku jih je prodajala istega dne po 160 din za kilogram. Vendar bo ta cena že v prihodnjih dneh naglo padla, ker je letina izredno dobra, saj jo ocenjujejo na 3500 do 4000 ton, kar bi bil navštev pridelek po vojni. Takoj po praznikih so začeli odkupovati češnje tudi za izvoz.

Neprijetnost in negostoljubnost v gostilni KZ Rogoznica

Ze dolgo se vprašujem, zakaj ni v gostilni KZ Rogoznica tako, kot je to v ostalih gostilnah?

V tej gostilni namreč ni tovarništva in gostoljubja, kakor je to v gostilnah zaželeno. Naj vam razložim, kakšno so moje izkušnje glede postrežbe v tej gostilni:

Druga maja letos naj se troje fantov igralo biljard, sedva ne za denar ali za liter vina, temveč za brizgance, in ko je bila partija odigrana smo zahtevali tri brizgance. Za nas bi bilo to ravno dovolj, pa vendar teh zahtevanih brizgancev

nismo dobili, ampak smo dobili v naše začudenje odgovor. Tov. C. T. je rekel: »Za tri brizgance se mi pač ne splača hoditi v klet po vino.« In zdi se mi, da tudi družba pri sosednji mizi ni bila postrežena.

Vsekakor je vprašanje, kaj misli o takšni postrežbi v svoji gostilni; upravni odbor KZ Rogoznica, ki mu je znana prijaznost tov. C. T., in kaj bo ukrenila Gostinska zbornica v Ptuj, ki ji takšna gostilna ni v ponos. Dvomim, da je privlačna gostom iz mesta, ki bi se po nedeljskem sprehodu v okolici radi malo pokrepčali in v miru pokremljali.

O nevarnosti slane

Nenaden val hladnega zraka in moker sneg sta močno poškodovala tudi vinograde in sadovnjake. Čeprav se je temperatura dvignila, je nevarnost slane še vedno precejšnja. Zato smo prosili inženirja Pavla Ferlinca z oddelka za sadjarstvo pri Kmetijskem inštitutu v Mariboru, naj pove nekaj o škodi, ki bi jo lahko povzročila slana, in o tem, kako se naj kmetovalci zoper njo borijo.

»KDAJ LAHKO SLANA NABOLJ ŠKODUJE SADNEMU DREVJU?»

lim mladikam, če pa pade temperatura pod minus 5°, je škoda ogromna.

»KAK LAHKO STORIJO KMETOVALCI DA PREPREČIJO SLANO?»

»Najbolj učinkovita borba proti slani je močno gnojenje sadnega drevja. Drevje je tako bolj odporno in lahko kljubuje mrazu. S pravilnim obrezovanjem drevja med rastjo pa bomo preprečili, da bi se pod težo mokrega snega lomile veje.

Mraz je posebno močan v ozkih dolinah, kjer ga tudi težko preprečimo. Laže je na odprtih poljih. Tu si kmetovalci lahko pomagajo z dimljenjem. V sadovnjakih, kjer je še lahka slana, zmerna je visoka trava, pa morajo slana od minus 3 do minus 5°C škoduje zlasti nedorasla trava, je namreč zrak bolj

hladen in je večjih kar za 2 stopinji razlike.«

ALI BI LAHKO SLANA, ČE BI SEDAJ NASTOPILA, PRIZADEJALA SADNEMU DREVJU VELIKO ŠKODO?»

»Ker je pri nas večina drevja že odcvetela, škoda ne bi bila prevelika. Drugače je v višjih legah, kjer drevje še vedno cvete. Kljub temu, da je nevarnost slane manjša, pa sadjarji in kmetovalci ne smejo pozabiti na previdnost. Hladni val je zaradi snega na Pohorju lahko povzročil škodo.

Posebno skrb pa morajo kmetovalci posvetiti drevju, ki ga je poškodoval vlahen sneg. Obilica vlage lahko škodi zlasti marelicam, na katerih se v maju rada širi glivična bolezen. Zato morajo sadjarji pravočasno zamazati vse rane na drevju z lepilno smolo. Pri jablanah, kjer se rane hitreje celijo, pa je dovolj, če poškodovane veje gladko obrežemo.«

(Po »Večeru«) Z. P.

Odpadki, smeti ter ptujška kanalizacija

(Nadaljevanje in konec)
Zelo važno je tudi vprašanje kanalizacije iz kasarne na Vičavski cesti, ker je ca. 500 metrov nizvodno letno in zimsko kopalnice. Ta razdalja je z ozirom na veliko maso fekalij iz kasarne premajhna za naravno prečiščevanje z odpadkami prepojene Drave ter obstaja možnost infekcij. Letos je višja vojaška oblast odobrila kredit za zgraditev čistilne naprave ter je načrt že izdelan. Zaradi nekih pomanjkljivosti pa je bil poslan v pregled in oceno Centralnemu higienskemu zavodu v Ljubljani.

V bližnji bodočnosti bo potrebno rešiti tudi vprašanje pokopališča, ki v higienskem oziru nima primerne lege. Tudi je bližnja okolica delno zazidana. Po higienskih predpisih v pol km pasu ne sme biti nobenega človeškega bivališča. Neugodnost je zlasti v tem, da grede hidrolozičpise v smeri proti mestu, to je od severozahoda proti jugovzhodu, tako da okužujejo vse bližnje mestne vodnjake. To je posebno nevarno ob deževnem času, ko je filtracijski pri-

tisk zelo močan in je potem zemljišče v večji razdalji infiltrirano z razpadlimi ostanki človeških trupev in eventualno s klicami. Pa tudi sicer se podtalnica okuži neposredno po kontinuiteti toka s pokopališča. Zato bo potrebno najti primernejši prostor za pokopališče in ga v doglednem času prenesti.

Vprašanje odtočnih kanalov iz klavnice je tudi zelo pereče, ker se sedaj ob nizkem vodostaju stekajo odpadki na nasipno ob obrežju in se razkrajajo ter se zaradi tega širi smrad, omogoča razmnoževanje mrčesa, okužuje ozračje in daje možnost infekcij ljudi in živali. To vprašanje je treba rešiti vsaj do zgraditve prve kanalizacijske etape.

Rešiti je treba tudi vprašanje premetitve vojaškega skladišča v centru mesta, kjer so hlevi, ki okužujejo zrak in kjer ni kanalizacije.

Obč. LO bo moral čimprej odpraviti še razne druge pomanjkljivosti, kot je okuževanje Studenčnice, urediti čiščenje ulic itd., zgraditi ali zboljšati javna stranišča, določiti zbirna smetišča, mrhovišča, nabaviti vozove ali avtomobile za odvažanje smeti in odpadkov ter cisterne za fekalije itd. in sploh posvetiti več pozornosti rednemu in sistematičnemu odvažanju tega materiala. Potrebno bi bilo tudi zgraditi javno pralnico.

Prepovedati je treba tudi zalivanje vrto v in jvij z vegetacijo, ker se na ta način lahko širijo nalezljive bolezni, zlasti pa glstavost.

V Kidričevem je najbolj aktualno vprašanje izpušnih plinov in dima ter onečiščenje zraka. Vodstvo tovarne bo moralo čimprej pristopiti k učinkovitemu reševanju tega problema in poskrbeti za načrte za čistilne naprave. Isto velja za industrijske odpad-

ke, ki se sedaj le mehanično prečiščujejo s sedimentiranjem in le ngzadostno kemično nevtralizacijo.

Majšperk potrebuje večji vodovod od sedanega. Vprašanje kanalizacije za sedaj ni aktualno ter tudi ni na razpolago sredstev. Rešiti je treba tudi problem onečiščenja in okuževanja Dravinje, kajti ribiški strokovnjaki navajajo, da ribji zarod sukcesivno propada, zlasti v bližini tovarne.

V Ormožu je potrebna kanalizacija in vodovodna napeljava. Urediti bi morali tudi javno stranišče. Bolnišnica mora dati zgraditi čistilno napravo in izvesti asanacijo vodnjaka, za kar bi morali nabaviti načrte od Centralnega higienskega zavoda v Ljubljani. V Ormožu je aktualno vprašanje čiščenja ulic in eventualno zgraditve kopalnice.

Središče bi prav tako moralo misliti v daljnji bodočnosti na ka-

nalizacijo in vodovodno napeljavo, zgraditev javnega stranišča in kopalnice.

V Haložah je zlasti problematično vprašanje pitne vode. Nujno bi bilo, da se pristopi k izgrajevanju hig. studencev in vodnjakov. V Slovenskih goricah je na splošno vodna preskrba nekoliko boljša in lažja, dasi so posamezni kraji, kjer je to vprašanje prav tako pereče. Vseposvdo pa so vodnjaki v veliki večini nehiigiensko grajeni, nebetonirani in njihova okolica nezavarovana, ker so v bližini greznice, gnojlišča, stranišča, napajališča, ceste, obcestni jarki itd., tako da je zlasti ob deževnem vremenu v največji meri dana možnost okužitve pitne vode.

V letih 1954—1956 je okrajni odbor za male asanacije v Ptuj zgradil in adaptiral okoli 16 javnih vodnjakov in dva mala vodovoda, to je v Naračljah in Podložah, ki oskrbujejo le nekoliko hiš.

To hvalevredno delo pa je bilo prekinjeno zaradi pomanjkanja sredstev. Obč. LO imajo zelo malo razumevanja za važnost tega dela. Potrebno bi bilo, da temu vprašanju posvetijo mnogo več pozornosti.

Mnogo bolj je treba gledati na to, da bodo kmečka stranišča bolj higiensko grajena, da bodo ljudje te potrebe razumeli in zahtevali graditev higienskih greznic, gnojničnih jam in gnojšč, da bodo njihova dvorišča in stanovanja bolj čista in urejena.

Iz tega opisa higienskega stanja je razvidno, da je še zelo malo rešenih problemov ter da stoje pred nami težke naloge, ki jih je mogoče rešiti le ob vsestranskem razumevanju in podpori merodajnih organov in s podporo vsega našega ljudstva in z žrtvovanjem ogromnih finančnih sredstev. Vendar se je treba zavedati, da bi se sredstva bogato obrestovala, saj bi s tem zagotovili našemu ljudstvu zdravje in moč in s tem nemoten gospodarski razvoj in vsestranski napredek.

Dr. Milan Carli

Andrej Kovač, bibliotekar:

Ptuj in okolica v pesmi in povesti

Najpomembnejša Potrčeva slovenska stvaritev je brezdvomno trilogija o Krefli, in sicer Kreflova kmetija, Lacko in Krefli ter Krefli.

Kreflova kmetija

»KREFLOVA KMETIJA«, drama v treh dejanjih je izšla v »Knjižnici slov. gledališča« kot 7. zvezek, 1947. Prvo dejanje je priobčil Ljubljanski Zvon 1938. Za takrat so jo nameravali igrati v Mariboru, toda takratni oblastniki so njeno uprizoritev prepovedali. Krstno predstavo je delo doživelo šele po osvoboditvi, 16. oktobra 1946. Po Koblarjevi oceni v Slov. biografskem leksikonu (II. knjiga, str. 464) je ta drama »sopsoda družbenega reda, ki sloni na gruntarskem nasilju in nemoralu ter kaže neresničnost vsake idiličnosti. V njej se že čuti prihod mladega rodu.« Čeprav kaže delo značilnosti pisateljeve ožje domovine, vendar presega po problemih, ki jih obravnava, daleč krajevni okvir, kajti opisane razmere na velikih gruntih lahko zasledimo po vsej slovenski zemlji in ne samo v ptujski okolici. O tem svojem delu pravi Potrč, da je trilogija »zajela našega kmeta, ne samo ptujkega ali štajerskega, ampak našega slovenskega!« (Gledališki list Okr. gledal. v Ptuj 1955-56 št. 7.) Delo je bilo deležno v letu 1947 Prešernove nagrade, ki se podeljuje pisateljem za najboljša dela.

osvobodilno idejo in se tudi na koncu odpravita na pot med partizane.

Slabe novice o boju med Lackovo četo in nacisti se vedno bolj množijo. Tako ve tudi Kreflova dekla Treza povedati o nemški hajki proti Pacinju. »Zakopali so se, za krtinje po travnikih so se zarili in njega patrona so žgali po Nemcih... Potem so jih potolkli, kakšna nesreča! Samo zaradi Lackžgal... Tako so ga rešili. Prebredel je potok in se zakril v koruzinju. Dečki pa so bili, do zadka so se dali pobiti, kakšni dečki!... Sama bi mu šla pomagat namesto šlev, ki ne morejo z zapetka!«

Mlajša hčerka Milika si je globoko vtisnila v spomin Lackovo podobo. »Lacko je naš človek — je govorila —, »Prihajal je k nam, ostajal je... Vsako besedo sem si zapomnila. Tako pametnih besed je bil...« (Str. 26) Jura pa je gledal v Lacku predvsem kmeta. Toda Lacko, dasi tudi kmet, je vendar bil — revolucionar in s tem za aktivno borbo ptujkega okraja v sklopu splošne ljudske vstaje proti nacističnim osvajačem.

Franček prinese med domače novice, da so Lacka zgrabili, in

sicer po zaslugi Kreflovega strica Vilčnika, ki je tudi »biokfirer«. Kot pa vemo iz zgodovinskega poteka tega tragičnega dogodka, je Lacko izdal gestapu kmet Horvat iz Sp. Velovlaka, h kateremu se je bil Lacko zatekel po bitki v Pacinju. Toda izdajalcu so partizani kmalu požgali hišo, in decembra 1943 pa je prejel zasluženo plačilo — smrt od partizanske krogle.

Kot že rečeno, čutimo vso igro Lackovo osebnost in doživljanje vse postaje njegovega križevnega pota, tudi njegov pretresljiv sprevid v Ptuj. »Mesto je podivjalo...! Po ulicah ga gonijo, tudi živemu človeku ni več podoben... Ubogi človek, do srca se mi je zamislil...« (Str. 45.) To so sicer Lizikine besede, vendar neodkritično, kajti njen pohlep po Kreflovem gruntu je nenasiten, pripravljena je izdati domače ljudi, da bi se dokopala do zemlje, samo da je Kreflova dekla ne dobi, ki ima s starim Kreflom otroka. Pri tem ji pomaga tudi odpadniški mož Šanta, ki na koncu tudi izda Kreflove. Šanta prejme na koncu od Frančka zasluženo plačilo.

Kreflovega Frančka je silno pretresel grozen sprevid po mestu z zvezanim Lackom. »Glavo ima vso zabrehlo, obvezano, na prsa so mu napisali... Josef Lacko, Bandit und Mörder...« (Str. 57.) Lackova smrt pretrese tudi starega Krefla, ki obžaluje

svojo dosedanjo neodločnost do Lackove ideje. »Krefl se na koncu drame postavi za svoje, ne umakne se s svoje zemlje.« (Potrč v Gledališkem listu Okr. gledališča v Ptuj 1955, št. 7.) — Franček in Milika, ki gresta med partizane, bosta maščevala Lackovo smrt, kajti »Lacko so ubili, pa jih bo zato sto vstalo.«

Tretji del Potrčeve trilogije so »KREFLI«, drama v treh dejanjih (»Knjižnica slov. gledališča«, 21. zvezek 1953). Krstna predstava je bila v Ljubljani 20. februarja 1952, štiri leta nato pa v Ptuj 29. III. 1956).

Dejanje te drame se odigrava v letu 1948, ko so se začele v večji meri tudi v ptujski okolici ustanovljati zadrage. Pozorišče dejanja je kot v ostalih dveh delih trilogije — v ptujski okolici (v igri se kraj imenuje Ilovjak), pa vendar je delo veselosnega pomena. Dramatik nam prikazuje, kako se gruntarji Krefli ne morejo živjeti v novo dobo, pregloboko tiče v stari gruntarski miselnosti. Stari Jura Krefl obupa nad življenjem kot nekaj protest proti socializaciji. Nositelj novih socialističnih odnosov na vasi postaja doslej zapostavljeni kmečki proletarijat. Na žalost pa silijo v ospredje je tudi taki ljudje, kot je agrarec Vrtnik, čeprav ga umazana preteklost silno obremenjuje. Tako pripisujejo ljudje Vrtniku izdajstvo partizanov pri nekem prehodu čez Dravo v dobi okupacije.

Nove knjige

Mala ljudska kuharica

Delo naših žena kot gospodinj ni lahko. Ne samo, da je mesečne prejemke v teh časih težko tako porazdeliti, da bi zadoščali za ves mesec, marveč je treba tudi pravilno gospodinjiti, saj je to eden od glavnih pogojev za zadovoljstvo v družini. S pravilno kuho so n. pr. v zvezi zdravje družine, njeno zadovoljstvo in pa ravnovesje mesečnega proračuna.

Knjižica naj najde svoje mesto v vsaki naši kmečki hiši in delavski družini kot svetovalka in pomočnica v družini. Stane 130 din in se dobi v vsaki knjigarni, ali pa pri založbi »Kmečke knjige« v Ljubljani, Miklošičeva cesta 4.

Več zelenjave — več zdravja

Zadružnice Slovenije si močno prizadevajo izboljšati prehrano naših družin s povečanim obrom zelenjave in sadja. Zaradi tega je Zveza zadružnic že leta 1955 izdala v založbi »Kmečke knjige« knjižico VEČ ZELENJAVE — VEČ ZDRAVJA, ki naj opozori naše gospodinjne na važnost zelenjave za zdravje družine. Knjižica je kljub nakladi 6000 izvodov pošila že v nekaj tednih.

Naše mlade gospodinjne so se večinoma učile gospodinjiti od svojih mater. Te so pogosto dobre gospodinjne, toda večkrat imajo še zastarele poglede na pripravljane in izbiro jedi. Pouk o gospodinjstvu uvajamo v šole postopoma. Večina pouka je bila doslej vezana na razne tečaje, ki pa jim manjka primernih priložnosti.

V založbi »Kmečke knjige« v Ljubljani je zdaj izšla knjižica za pomoč gospodinjim v delavskih in kmečkih družinah, tečajem itd., to je MALA LJUDSKA KUHARICA, ki jo je sestavil Božo Račič in je izšla v drugi izpopolnjeni izdaji, ker je prva izdaja že nekaj let razprodana.

Na 100 straneh govori pisec uvodoma o osnovnih nalogah in pogojih prehrane, zatem o otroški prehrani, hrani za težke delavce, bolniški hrani (dieti), zdravnilišnih čajih, kuhinjskem vrstu, reji malih živali, shrambah in kleti ter o kuhanju kot takem. Za vsem tem je več 100 nasvetov in receptov za dobro in sodobno kuho, konzerviranje in prekačevanje.

Zdaj je Zveza zadružnic Slovenije izdala v isti založbi drugo predelano in izpopolnjeno izdajo te knjižice. Na 160 straneh je zbrana mnogo poljudno in za najširše ljudske sloje napisanega gradiva. Dr. Damjana Bebler poudarja uvodoma velik pomen zelenjave za naše zdravje. F. Nefima je prispel tabelo, ki prikazuje, koliko odstotkov dnevne potrebe posameznih vitaminov krije 100 gr. razne zelenjave. Več kakor 60 strani ima prispevek pok. Andreja Skulja o ureditvi in posaditvi domačega vrta. Ing. Marija Andolfšek piše o kmetijskih združenjih in kmečkih vrtnih ter svetuje, kako naj bodo urejeni, da bo pridelek čim boljši. Priložen je tudi poseben načrt o ureditvi vrta. Pepika Levstek je zbrala več sto receptov za zelenjavne jedi, pri čemer je dan poudarek hitremu pripravljanju zelenjave tako, da se ohrani čim več vitaminov. Marica Kramberger pa objavlja navodila za konzerviranje zelenjave. V tej knjigi je tudi mnogo slik.

»Več zelenjave — več zdravja« je knjižica, pripravna za posamezna gospodinjstva za razne tečaje, za kmetijske gospodinjne šole in za vsakogar, ki želi svojo prehrano izboljšati z zelenjavo. Cena knjižice je 250 din, dobi se pa v vseh knjigarnah in v založbi »Kmečka knjiga« Ljubljana, Miklošičeva cesta 4.

Zveza prijateljev mladine je izdala zelo dobro knjigo pod naslovom »Skrbimo za zdravje naših otrok in mladine«. Kjer obravnava razna vprašanja naših družin, delo svetov za varstvo mater in otrok itd. Knjiga je na razpolago v šolah in starešem priročniku, da jo prečitajo.

STARSEM S PODROČJA OSNOVNE SOLE BREG-PTUJ V nedeljo, 12. maja t.l. dopoldne med 8. in 11. uro bo v Osnovni šoli Breg-Ptuj vpisovanje novincev, rojenih 1. 1950 v 1. razred osnovne šole. Očetje ali matere, ki bodo prišli k vpisovanju s svojim otrokom ali rejencem, naj prinesejo s seboj rojstni list ali vsaj točne podatke o otrokovem rojstvu.

Arhivska razstava v Ptuj

Šolska mladina našega okraja je navdušena

V tednu arhivov bo tudi Ptuj doživel prvo javno manifestacijo arhivske ideje; videl bo prvi zunanji dokaz o življenju in delu kulturne ustanove, ki zbira, ohranja in ureja predvsem pisano zgodovinsko dokumentacijo od najstarejših časov do današnjih dni.

Tajništvo za šolstvo, prosveto in Kulturo OLO Ptuj je na pobudo Mestnega arhiva v Ptuj s posebnim okrožnico opozorilo vse pred-

vatelje zgodovine na nižjih gimnazijah in višjih razredih osnovnih šol, naj v tednu arhivov na primeren način seznanijo svoje učence z arhivskimi ustanovami in z njihovimi nalogami.

Obenem je priporočilo, naj se povsod po možnosti organizira iskanje in zbiranje »starega pisane papirja«.

Istčasno je Mestni arhiv v Ptuj organiziral na vseh nižjih gimnazijah v okraju in na 10 osnovnih šolah poljudna zgodovinska predavanja v času od 9. do 15. maja.

Predavatelji, večinoma iz Ptuja, bodo seznanili šolsko mladino s preteklostjo domačega kraja in širšega šolskega okoliša, obenem pa bodo na zanimiv način osvetlili »tisočletno borbo slovenskega kmečkega človeka za svobodo in boljše življenje«.

Ob koncu bodo pokazali poslušalcem nekaj zanimivih pergamentnih listin in urbarjev ter jih tako opozorili na važnost zgodovinskih virov za preteklost našega naroda.

Pripomba uredništva: Prva poročila o predavanjih na šolah govore o izrednem zanimanju, s katerim so učenci spremljali izvajanja predavateljev.

RAZSTAVA MESTNEGA ARHIVA V ZGRADBI MESTNEGA MUZEJA OD 12. DO 28. MAJA 1957.

SREDNJEŠKI PTUJ — V ZGODOVINSKIH DOKUMENTIH

Zastavil si je nelahko nalogo, da bi obiskovalcu omogočil nazoren vpogled v zgodovinske vires našega starodavnega mesta od nastopa Rimljanov do zatonu srednjega veka.

Pred obiskovalcem se bodo vrstili dokumenti iz dobe frankovske nadvlade nad Slovenci; sledilo bo obdobje salburške fevdalne oblasti nad Ptujem; doba mogočih gospodov Ptujških in izoblikovanje sednjnjeveške mestne avtonomije Ptuja.

Razstava bo v zgradbi Mestnega muzeja v dneh od 12. do 28. maja; odprta bo vsak dan od 9. do 17. ure.

Svečana otvoritev bo v nedeljo, 12. t. m., ob 10. uri.

Ptujčani! Poznate svoje mesto? Se zanimate za njegovo preteklost? — Obiščite arhivsko razstavo! Oglejte si jo enkrat, prišli boste zopet!

Lacko in Krefli

»LACKO IN KREFLI«, drama v treh dejanjih, je izšla kot 21. zvezek »Knjižice slov. gledališča«, izdal pa jo je Slov. knjižni zavod leta 1949. Ta globoki tekst, ki ga je posvetil pisatelj mučniku Lacku in njegovim soborcem, začenja z Lackovimi preoškiimi besedami med nečloveškim mučenjem: »Mene boste ubili, ali tega za kar umiram, ne boste uničili...« S tem delom je Ivan Potrč postavil nemiljiv spomenik prvim žrtvam osvajačevega nasilja v ptujskem okraju. Jože Lacko zopet zaživi v tej drami pred našimi očmi v vsej veličini kot kmečevolucionar ter globok in iskren človek. Z nemo grozo in bolečino v srcu sledimo njegovi trnivi poti, ki jo je prehodil kot borec in organizator ljudskega odpora vse do svoje mučeniške smrti dne 18. avgusta 1942.

Čeprav Lacko v igri ne nastopa, je vendar ves razvoj v dramo tesno povezan z njegovo osebnostjo in osvobodilnim pokretom. Njegovo ime pogosto prepleta pogovore nastopajočih, od katerih izvedemo za ves potek borbe Lackove čete. Tako je tudi usodna bitka pri Mostju ob Pecnici dne 8. avgusta 1942 silno odjeknila tudi med Kreflovimi ljudmi, saj se je Lacko kot njihova »zlahta« čisto kmet in vdovec, ter njegova stakmet in vdovec ter njegova starejša hčerka Lizika gledata na Lackov pokret več ali manj s koristoljubnimi nagibi, dočim sta sin Franček in mlajša hčerka Milika z vsem srcem vneta za narodno-

Koncert mladih umetnikov

V ponedeljek, 13. maja, bo v Ptuj letošnji zadnji solistični koncert, na katerem bodo nastopili mladi koncertanti, deloma študenti, deloma diplomanti Akademije za glasbo v Ljubljani: sopranistka Vida Jesihova, baritonist Peter Bedjanič, violinist Slavko Zimšek in pianist Marijan Fajdiga.

demiji pol leta šrudiral tudi v Münchenu, bo igral tri virtuozne skladbe Paganinija in Saint-Saensa, pianist Marijan Fajdiga, diplomant oddelka za klavir in za dirigiranje pa bo spremljal soliste ter sam igral nekaj klavirskih skladb.

S tem koncertom bo zaključena vrsta letošnjih koncertov v Ptuj, ki jih prireja Koncertna direkcija Slovenije ob organizacijski pomoči Glasbene šole v Ptuj ter ob izdatni materialni podpori Občinskega ljudskega odbora v Ptuj. Z ozirom na ravnokar zaključeni plenum jugoslovanskih koncertnih direktij obstaja veliko upanje, da bo Koncertna direkcija Slovenije za prihodnje koncertno sezono lahko pripravila vrsto abonmajskih koncertov v Ptuj, na katerih bodo sodelovali poleg domačih tudi inozemski koncertanti. Koncertna direkcija upa, da bo tudi v bodoče naletela pri odgovornih ptujskih činiteljih na enako razumevanje, brez katerega bi bili tudi dosedanji koncerti nemogoči.

MESTNI KINO PTUJ predvaja od 10. do 12. maja vzhodnonemški film »Kamnit srce«; od 14. do 16. maja franc. film »Takšni so možje«.

MESTNI KINO ORMOŽ predvaja 11. in 12. maja jugoslov. film »Hanka«; 15. maja italijanski film »Turek iz Neaplja«.

OKRAJNO GLEDALIŠČE Nedelja, 12. maja, ob 20. uri: Jerzi Lutowski: »DEZURNA SLUŽBA«. — Premiera. — Režija: arh. Sveta Jovanovič. Red premierski in izven. Torek, 14. maja, ob 16. uri: Jerzi Lutowski: »DEZURNA SLUŽBA«. Red LMS-1. Četrtek, 16. maja, ob 20. uri: Jerzi Lutowski: »DEZURNA SLUŽBA«. Red »A« in izven.

OBJAVA Mestna knjižnica in čitalnica Ptuj obvešča bralce, da bo od 3. maja t. l. dalje poslovala: za odrasle od 8. do 10. ure in od 17. do 19. ure, za mladino od 11. do 14. ure.

Ob sobotah popoldne, nedeljah in državnih praznikih bo knjižnica zaprta. Opozarjamo vse bralce, da se točno drže izposojevalnega roka, ki je naveden v izkaznici. Mnogi bralci kljub opominom ne vračajo knjig. S svojo malomarnostjo nas silijo, da knjige izterjamo preko sodišča.

FILM

KINO SREDIŠČE predvaja 11. in 12. maja amer. film »Borba za posest«.

KINO MURETINCI predvaja 11. in 12. maja ameriški film »Trinajsta ura«.

KINO »VEDROST« MIKLAVŽ PRI ORMOŽU predvaja 12. maja francoski film »Prepovedane igre«.

KINO MAKOLE predvaja 11. in 12. maja amer. film »Afriška kraljica«.

KINO DORNAVA predvaja 11. in 12. maja angl. film »Pekel je razprodan«.

Pekel je razprodan

Maurice Dekobra, francoski pisatelj je povsem iz komercialnih razlogov prišel k filmu, ker njegove romane prodajajo v kričeih platnicah po časopisnih kioskih, po železniških postajah kot »popotno branje« za preganjanje dolgega časa. Taki filmi so zelo poceni tako po umetniški vrednosti kakor tudi po finančnih sredstvih. Erotika in senzacionalnost sta iglavni in bistveni značilnosti takšnih proizvodov. Tega ne manjka tudi našemu filmu, ki niha med poizkusom resne drame in jokavim kičem. Ze sam naslov je značilen in veliko obeta. Večje je potem razočaranje, ko nas nekaj kratki mori dolgočasje — in bolj ko se bližamo koncu, večje je naše razočaranje, saj nismo videli nikakšne razprodaje pekla, temveč nekaj igralcev začelnikov, ki se trudijo izveliči to zgodbo do srečnega konca. — »Pekel« se je imenoval najnovejši roman Dominica Dangesa, člana francoskega odporniškega gibanja, proglašene za mrtvega, ki pa se je kmalu po osvoboditvi prikazal v Parizu. Prišel je iz nacističnega koncentracijskega taborišča. Le kdo bi napisal roman z njegovim življe-

FILM

njepisom? V svoji vili je našel Svedinjo Valerie Martyn, neznano in simpatično dekle, ki se mu predstavi kot avtorica »Pekla« in kot njegova žena. Za ta roman pa se je občinstvo kar trgalo. Založnik je posredoval, da se je komedija nadaljevala, dokler si mlada književnika, ki sta drug drugemu krajša rokopiesa — on nje nekoč dnevnik, ona njemu zdaj ime in literarno slavo — nista padla v presrečni objem. Lažna igra se je sprevrgla v resnično poroko Valerie z Dominikom. Računi so bili poravnani, literarna slava pa poplačana z zakonsko posteljo.

Trinajsta ura

V literaturi imamo dobro znano zvrst kriminalnih romanov, ki jim pravimo »Angleški«, in to zaradi tega, ker kažejo tipičen angleški smisel za humor, temveč tudi zato, ker so zrasli v Angliji kot nasledniki slavn. Doylejevega Sherlocka. To so tudi romani v katerih nastopajo gentlemani-lopovi, polblazni pravi zločinci, bistri amaterski detektivi in malce sremežljiva dekleta. Po vzoru takšnih romanov je bil posnet tudi film »The Hour of 13« Toda kljub vsemu je treba priznati, da je dokaj dobro narejen film, na nekaterih mestih dobro odigran in spretno zrežiran. Peter Lawford je svojega gentlemana — tatu odigral s tisto pravo mero, ki kaže dobrega igralca, iz katerega je lahko režiser Harold French izvelkel vse, kar je potreboval, prav tako pa tudi iz ljubeke Dawr Addams.

Prepovedane igre

Kritiki, ki so leta 1952 v Benetkah prisodili francoskemu filmu »Prepovedane igre« prvo nagrado, so zadeli v črno. Film Reneja Clementa ni le »no najbolj ganljivih, temveč tudi umetniško uspelih

FILM

filmov zadnjih let. Kdor ga je videl se bo dolgo spominjal male Brigitte Fossey. Leden dih smrti je požgal kakor huda slana neznano otroško srce. Pariško dekle Paulette je na umiku pred Nemci izgubila starše. Ostala je sama na cesti s poginulim psom v rokah. Zašla je na neko kmetijo in tam spoznala prijatelja Michela. Začela sta se skupaj igrati. So to mala slava — nista padla v presrečni objem. Lažna igra se je sprevrgla v resnično poroko Valerie z Dominikom. Računi so bili poravnani, literarna slava pa poplačana z zakonsko posteljo.

Novost v kinu

Kino za slepe bodo uredili v Združenih državah Amerike. V njem bo omogočeno sliem videti nekatere filme. Celotne zvočne kulise bodo prenesli na tri plošče. Nekdo bo pojasnjeval samo vizualne prizore iz filma. Take »akustične« filme bodo v kratkem imeli na razpolago sliem v Ameriki. Janko Romih

1. maja je bil dr. J. Potrč v Ptuj

Prvomajskega praznovanja v Ptuj se je udeležil zvezni poslanec tov. dr. Jože Potrč. Govoril je na zborovanju v Titovem domu 1. maja dopoldne,

Ptujska kronika

12. MAJA 1900. Tega dne se je vršila v Ptuj izredna skupščina Muzejskega društva. Profesor Ferik je v daljšem govoru obrazložil udeležencem zbora, kako si zamišlja proslavo 1800-letnice, odkar je rimski cesar Trajan povzdignil Ptuj v kolonijo (Colonia Ulpia Traianana Poetovio), v katero je začel naseljevati veterane iz različnih legij. Kot znano, se je to zgodilo kmalu po letu 100 n. e.

Slovesnosti naj bi se začele v gledališču s predavanjem o rimski zgodovini. Po vzorcu rimskega trionfa naj bi se pomikal spreved od Dominikanskega trga proti Hajdini. Na zborovanju so izvolili odbor, ki naj bi pripravil vse potrebno za proslavo tega zgodovinskega dogodka.

8. MAJA 1921. Prve občinske volitve v Ptuj po letu 1911. Volitve so se vršile po proporciju in splošni volilni pravici in ne več po starih volilnih razredih. Tako se je včasih zgodilo, da je en sam veleposestnik-graščak volil tretjino občinskih odbornikov.

Po volilnem redu za občinske volitve v Sloveniji, objavljenem v Uradnem listu 20. februarja 1921, imajo pravico voliti vsi moški, ki so izpolnili 21. leto, razen vojaških oseb. — Volilo se je s kroglicami.

Po preobratu leta 1918 je ptujski mestni zastop z Ormožom na čelu zamenjal vladni komisar, ki mu je bilo poverjeno vodstvo občinskih zadev. Komisarju je bil dodeljen sosvet, ki bi naj nadomeščal izvoljeni mestni zastop. Prvi vladni komisar je bil dr. Fran Jurtela, njemu je sledil dr. Matej Senčar.

Zaradi nesporazuma med slovenskimi strankami je bil pri občinskih volitvah izvoljen za ptujskega župana nemškutar Lozinšek, ki je sicer kandidiral na socialno-demokratski listi. Od 24 odbornikov mest je dobila Jugoslovanska demokratska stranka 7, narodno-socialna 6 in socialno-demokratska 11. Županske volitve v Ptuj je okrajno glavarstvo razveljavilo, vendar je delna vlada Slovenije ta odlok ukinila. V soboto, 7. januarja 1922, je končno okrajni glavar dr. Pirkmajer zaprisegel novoizvoljenega župana Lozinška.

RAZPIS

za tečaj Politične šole pri CK ZKS (od 2. septembra 1957 do 30. januarja 1958.)

Tečaj Politične šole je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki že delajo v organih delavskega in družbenega upravljanja in jim je zato nujno potrebno osnovno znanje iz politične ekonomije in znanstvene socializma.

Prjave z osebnimi podatki, s področja o dokončanih šolah, tečajih, o osnovnem poklicu, zaposlitvi, višini mesečnih prejemkov ter tudi o stažu in funkcijah v političnih organizacijah in družbenih organih, pošljite do 25. junija 1957 na upravo Politične šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 39 in tudi na svoj občinski komitej ZKS.

Šola ima tudi svoj internat za slušatelje, ki so doma izven Ljubljane.

O sprejemu v tečaj bo vsak posameznik pisмено obveščen, in sicer najmanj 14 dni pred pričetkom tečaja. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole, oziroma na občinskem komiteju svojega občaja.

pred tem pa je skupno s sekretarjem OK ZKS tov. Ignacijem Voljčkom, predsednikom OLO tov. Jožetom Tramskom in drugimi predstavniki JLA, oblasti in množičnih organizacij na tribuni pred magistratom gledal povorko društev in organizacij ter delovnih kolektivov.

Dežurni zdravniki v Ptuj

- Dr. Fran Rakuš, Ormoška 24: v petek, 10. maja, od 16. ure do sobote, 11. maja, od 7. ure; v soboto, 11. maja, od 12. ure do ponedeljka, 13. maja, od 7. ure.
- Dr. Matko Mrgole, Bežjakova ulica 6, telefon 80, dežurni 13. maja od 16. ure do 14. maja 7. ure.
- Dr. Ladislav Pirc, Znidaričeva ulica 2, telefon 73, dežurni v torek, 14. maja, ob 16. ure do 15. maja do 7. ure.
- Dr. Milan Carlj, Trg svobode števil. 21., telefon 73, dežurni v sredo, 15. maja, od 16. ure do 16. maja do 7. ure.
- Dr. Ivo Medved, Prešetnova ulica 32/II., dežurni v četrtek, 16. maja, od 16. ure do 17. maja do 7. ure.
- Dr. Franc Rakuš, Ormoška 24, dežurni v petek, 17. maja, od 16. ure do 18. maja do 7. ure.

Nepričakovan majski sneg

Zjutraj 6. maja je marsikogar presenetila snežna odeja, ki je povzročila veliko škodo na sadnem in ostalem drevju, na žitaricah, predvsem rži, ki je poželja, na krompirju in tudi na električnem in telefonskem omrežju, ker so se pod težo sne-

Sportna prireditev jahalnega kluba »Drava«, Ptuj, je preložena na nedeljo, 12. maja, ob 14. uri in bo kot navadno na Turnišču pri Ptuj

Nekaj za kmetovalce

Praktično sadjarstvo

Naši sadjarji so se v zadnjih desetletjih, ko so naši sadovnjaki delno zaradi ostarelosti, delno pa zaradi napada ameriškega kaparja utrpeli veliko škodo, resno lotili obnove sadovnjakov. Pri tem sta jim dobra knjiga in koristni nasvet strokovnjakov vedno dobrodošla. Založba »Kmečka knjiga« v Ljubljani je izdala n. pr. lani tri knjige iz raznih panog sadjarstva in dve med njimi sta že razprodani, čeprav sta izšli v 16.000 izvodih naklade. Potreben pa je bil splošen priročnik za sadjarje in »Kmečka knjiga« ga je zdaj izdala. Napisal ga je znani strokovnjak Anton Flego ter mu dal naslov »PRAKTIČNO SADJARSTVO«. Sadjarska veda je obširna in iz nje je zbral pisec na 270 straneh najvažnejše znanje, ki ga je ponazoril s številnimi slikami. Gradivo je razdelil v 14 poglavij: Razširjenost in pomen sadjarstva — Sadno drevje in njegovi organi — Življenje sadnega drevja — Razmnoževanje sadnega drevja — Cepljenje — Naprava sadnih nasadov — Načrtna obnova sadjarstva — Oskrbovanje zemljišča — Obrezovanje — Oskrba debela — Skodljivi vplivi na rast in rodovitnost drevja — Izboljšanje obstoječih nasadov — Bolezni in škodljivci na sadnem drevju — Varstvo škroplivcev pred strupenimi škroplivi. — Knjiga je name-

ga potrgale žice. V noč od 7. na 8. maja pa je sledila škodljiva siana, ki je tudi ogrožila svoje zlasti na krompirju, trsuju in cvetočem drevju.

Po javnem pozivu po časopisu in po radju, naj bi ljudje povsod, kjer je nevarnost slane, kurilj kresove, se je marsikdo spomnil črnih oblakov dima, ko so v Kidričem kurilj katran. Po mnenju kmetovalcev bi bilo zelo koristno odstopiti sicer uničenju namenjene količine katrana v Kidričevem kmetovalcem, ki bi ta katran kurilj po potrebi pred nevarnostjo slane, kot to delajo po drugih državah. O tem predlogu bi bilo toliko bolj potrebno razmisliti, ker se ljudje njenih posledic ne morejo obraniti s sežiganjem slame, listja, cumj itd.

Kurjenje in kajenje tokrat ni veliko pomagalo.

Vodnik po Ptuj in okolici

Turistično in olepševalno društvo v Ptuj je dalo na občnem zboru v ponedeljek, 6. maja, v javnost nadvse potreben »Vodnik po Ptuj in okolici«, ki ga je uredil tov. prof. Jože Maučec, tiskala pa Pomurska tiskarna v Murski Soboti. To je eden od vidnih uspehov tega društva in dokazov njegovega resnega prizadevanja, da bi bil Ptuj s svojo lepo okolico deležen vse pozornosti najširše javnosti in privlačna točka domačih in tujih izletnikov ter turistov.

»Vodnik po Ptuj in okolici« ima 60 strani v slovensčini, nemščini in francosčini tiskane, zanimivega teksta, 32 strani umetniških slik akademskega slikarja prof. Janeza Mežana in fotografij Janka Simoniča, Fr. Langerholca, Stefana Hožjana in »Ptujškega tednika« s tekstom v treh navedenih jezikih. Nekaj strani zavzemajo reklamni oglasi tovarn in podjetij vseh vrst, zlasti gostinskih v ptujškem okraju.

Uvodoma se je urednik tov. prof. Jože Maučec zahvalil vsem, zlasti pa OLO v Ptuj, mestnemu občinskemu odboru v Ptuj in Ormožu ter ostalim, ki so podprli Turistično in olepševalno društvo v Ptuj, da je lahko izdalo »Vodnika«.

Predsednik društva tov. Ludvik Pernat je na občnem zboru v imenu odbora in vsega članstva izrekel tov. prof. Jožetu Maučecu za prizadevanje vse priznanje v preničenju, da bodo po tem »Vodniku« radi segali ljudje vseh stanov in starosti doma in po svetu in da bodo tudi prej ali slej hoteli osebno videti vse lenote, ki so opisane v vodniku v besedi in sliki.

Iz naših mest, trgov in vasi

Komemoracija pri Sagedinovi v Srečah pri Makolah

Vsako leto je pripravila organizacija ZB NOV Makole v počastitev spomina na Sagedinove partizane v Srečah pri Makolah in na njihov tragičen konec v plamenih goreče prehodne partizanske bolnice, ki so jo zažgali pobesneli fašisti. Tudi 12. maja t. l. popoldne bo v Srečah žalna slovesnost, ki jo je pripravil občinski odbor ZB NOV Lesje ob pomoči organizacije ZB NOV Makole. Udeležili se je bodo šolarji in dijakci ter članstvo ZB NOV in SZDL iz občine Lesje, predvsem pa ljudje iz Sreč in bližnje okolice, ki so padle poznali in z njimi tudi sodelovali v času NOV.

Iz Ptuja bo odpeljal v Sreče dr. Makolah avtobus kmalu po

12. uri, in sicer s Trga mladinskih delovnih brigad, kjer se bodo zbraji udeleženci sloves-

nosti iz Ptuja na povabilo organizacije ZB NOV Ptuj.

Požgana Sagedinova hiša v Srečah

Ormož

V ORMOŽU SO PRAZNOVALI

V dnevih od 5. do 8. maja t. l. je bil drugi krajevni praznik občine Ormož. Med najvažnejše prireditve teh dni moramo šteti odkritje kulturnozgodovinskega, arheološkega in NOV oddelka muzeja v ormoškem gradu, razvitje prapora TVD Partizan, obisk družin padlih borcev NOV in žrtev fašističnega nasilja ter zaključno slavnostno sejo 8. maja.

Prireditve v domu »Partizan« v Ormožu je pripravilo TVD »Partizan«, predvsem pa telovadno akademijo ob 45-letnici ustanovitve telovadnega društva in razvitje društvenega prapora.

Organizacija ZB NOV je sestavila partizansko patroljo, ki je v enodnevnem pohodu obiskala okoliške vasi in v njih partizanske družine ter je vrnitvi in sprejemu pred dom »Partizan« položila venec pred spominsko ploščo, kakor so to storile organizacije.

Otvoritev treh oddelkov lokalnega muzeja v Ormožu v gradu je vsekarj z gledna spodbuda za vse ostale kraje v okraju, kjer imajo prav toliko zgodovinskega materiala kot ga imajo v Ormožu in se počasi pripravljajo na otvoritev lokalnega muzeja. Ptujski muzej stremi za tem, da bi bile večje zgodovinske dragocenosti zbrane v centralnem muzeju, ki je lažje dostopen najširšemu kro-

gu ljudi, ki se zanje zanimajo, kjub temu pa pozdravlja željo tudi po lokalnih oddelkih muzejev v krajih, kjer imajo zbrani zgodovinski material. Mirno lahko pričakujemo, da se bo k sedaj razstavljenim zgodovin-

Beseda strojnikov, strojevodij in kurjačev ...

Občni zbor strojnikov, strojevodij in kurjačev pododbora Kidričeve je bil zelo dobro obiskan kakor tudi poročila zelo skrbno pripravljena. Iz poročil in razprave se razvidni uspehi kakor tudi gotove pomanjkljivosti v preteklem letu. V lanskem letu je pododbor strojnikov, strojevodij in kurjačev dosegel zelo dobre uspehe, čeprav je bilo do organizacije občutiti velikokrat podcenjevalni odnos v tovarni. Na novo so vključili 20 članov, organizirali so poučne izlete v razna podjetja Slovenije. Poslali so dva člana v strokovni tečaj v Cerklno za visokokvalificirana strojniki parnih kotlov ter sta tudi napravila izpit za VK strojnika.

Ce pri delu te strokovne organizacije upoštevamo tudi to, da je zelo mlada v Kidričevem ter se je borila z različnimi težkočami, predvsem s finančnimi. Po zaslugi odbornikov so razširili organizacijo ter jim je tudi uspelo vključiti strojnike in kurjače iz Majšperka. Na občnem zboru so sklenili, da bodo vključili v organizacijo tudi strojnike in kurjače iz Ptuja, kateri še niso vključeni nikjer, je pa jih okoli 12. Sprejeli so tudi program dela za to leto, kateri je zelo obsežen. Organizirali bodo poučne izlete v razna podjetja v Sloveniji. Prvi tak poučni izlet bodo imeli v kratkem, i. s. v tovarno celuloze in papirja Videm-Krško ter v termoelektrarno Brestanica. Ob povratku pa bodo obiskali rojstni kraj maršala Tita v Kumrovcu. Vso skrb bodo polagali na strokovno in ekonomsko-politično vzgojo svojih članov. V ta namen bodo imeli predavanja kakor tudi tečaj za izpopolnjevanje strokovnega znanja, to pa bodo organizirali s sodelovanjem RO Zveze strojnikov, strojevodij in kurjačev Slovenije.

Precej dobrih predlogov je bilo danih v zvezi s tarifno politiko, katera je še neurejena, predvsem kar se tiče načina premiranja. Navedeni so bili razni primeri, kako bi se lahko premiralo strojnike, strojevodje in tudi kurjače glede prihranka olja, premoga in podobno. Posamezniki so tudi izjavili, da se ne strinjajo z raznimi izgovori, da ne morejo biti premirani strojevodje in kurjači za prihranke na olju, premogu itd., ker oni lahko v večji meri vplivajo na prihranke kakor pa njihovi šefi. Nujno bo, da v tovarni proučujejo to vprašanje, ker le premije bodo res dajale spodbudo na sam prihranek potrošnega materiala, znižanje stroškov v poslovanju in da bo potem tudi večji efekt dela.

To ni samo mnenje pododbora strojnikov, strojevodij in kurjačev, ampak se temu mnenju pridružuje večina članov kolektiva in tudi sindikalna podružnica, da v tovarni še ni prave stimulacije delavcev, ker od vseh zaposlenih prejema premije le 10%, za ostale pa ni premij niti norm. Tu bo nujno potrebno najti način stimuliranja tudi za ostale člane kolektiva ter bodo morale pri reševanju tega problema sodelovati vse organizacije skupno z organi delavskega sveta in strokovnim kadrom, da ne bodo primeri, da bi v Kidričevem zaostajali za ostalimi podjetji, kar se tiče pravilnega stimuliranja članov kolektiva, katero pa je zelo važno pri izvrševanju proizvodnih nalog ter znižanju stroškov poslovanja.

Jože Segula

CITAJTE

V GRAJENI SO USTANOVILI PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO

Ze več let so Grajenčani stremeli za tem, da bi se v njihovem kraju ustanovilo gasilsko društvo, vedno pa so manjkali ljudje, ki bi stvar prijeli na pravem koncu in pritegnili vaščane k ustanovitvi. Na ponovno pobudo tovarišev Polanca, Špendala, Kunsteka in nekaterih drugih vaščanov je postalo zanimanje za to stvar večje. Končno je bil sklican za letošnji 5. maj ustanovni občni zbor, ki se ga je udeležilo lepo število ljudi predvsem mladine, ki je izrazila pripravljenost vstopiti v gasilske vrste. Na zboru izvoljen upravni odbor si je postavil že tudi prve naloge, katerih izvršitev naj pomeni utrditve mladega društva, da ne bi to zaspalo, kakor je v Grajeni često že navada.

Zelimo, da bi novo gasilsko društvo v Grajeni uspešno delalo in po svojih silah prispevalo pri graditvi naše domovine.

Ko bodo zopet lepši in toplejši dnevi, pridite na Bori, kjer se boste spočili in razvedrili. V letovišču grad Bori ste vedno dobrosodni. Ob vsakem času vas bomo lahko postregli s prvovrstnimi jestvinami in pijačami. Naša godba vas bo spravila v dobro voljo

VSE NOVO..

Povečanje proizvodnje blaga za široko potrošnjo bo občutno zraslo v tekočem letu, ko se bo močno povečala zlasti količina proizvodov predelovalne industrije.

cenejši. Na sliki: del servisa za belo kavo.

DOMAČA POSODA IZ ALUMINIJA

Posoda iz aluminija je v marsičem mnogo boljša od emajlirane. Razen velike trajnosti in lepega videza, ima ta posoda tudi to prednost, da vzdržuje zelo visoko temperaturo. Najvažnejše je pa to, da se zelo hitro segreje in zato porabi mnogo manj toplote. Če kuhamo na električno, prištedimo z uporabo aluminijaste posode 25% toka. V naših trgovinah že prodajajo zelo lepo in solidno aluminijaste posode različnih oblik in debeline, ki jo proizvaja podjetje »Tito« iz Sarajeva. V tem podjetju izdelujejo tudi lonce »Ekonom« in posebne aluminijaste posode za mleko, ki so mnogo trpežnejši in trajnejši od navadnih.

LETOS PRIDEJO

Iz Avstrije, Danske, Norveške in Holandske pričakujemo letos več gostov. Na Danskem se je prijavilo samo za krožna potovanja po Jugoslaviji nad 2000 oseb v 80 skupinah. Prijavilo se je tudi že 1200 Norvežanov, iz česar sklepamo, da bo obisk iz Norveške letos mnogo večji. Holanci se zanimajo predvsem za krožna potovanja iz Münchena v Opatijo, Split, Dubrovnik, Sarajevo, Zagreb in nazaj v München, mnogi Norvežani pa bodo letovali na Jadranu. Iz Švedske se je prijavilo že 60 skupin, iz Anglije pa bo od majnika naprej prispela vsak drugi teden po ena skupina letoviščarjev z letali na Jadran, kjer bodo prebili po dva tedna. Švicarji se najbolj zanimajo za krožna potovanja po

Novi bankovci in kovanci

Narodna banka je 25. aprila t. l. dala v promet nove bankovce po 100, 500, 1000 in 5000 dinarjev. Novost v denarnem prometu predstavljajo bankovci po 5000 dinarjev. Bankovci po 100 dinarjev so v rdeči barvi, po 500 dinarjev v zeleni, po 1000 v sivi in bankovci po 5000 v modri barvi.

Istočasno so prišli v promet tudi novi kovanci po 10, 20 in 50 din, ki so izdelani iz bron in so zato rumenkarste barve. Tikovanci se bodo po barvi, večji težji in nazobčanemu robu razlikovali od aluminijaste drobiža. Zaenkrat ostanejo v obtoku tudi vse ostale vrste denarja.

Sovražniki ognja

Našemu gospodarstvu povzročajo ogenj še vedno znatno škodo. V zadnjih petdesetih letih so bili opravljeni že številni poskusi z različnimi kemičnimi spojinami, ki so jih hoteli uporabiti za gašenje požarov.

Ze od nekdaj je znana voda kot uspešno in ekonomično sredstvo za gašenje ognja, če gori les, slama, papir ali tkanina. Ko pa so postali znani številni industrijski postopki in ko so se uveljavili v praksi, je postal tudi nastanek ognja bolj zmožan, verjetnost požarov pa je postala večja. Izgorevanje se je v nekaterih primerih pojavilo zelo hitro, v obliki eksplozije. V takih primerih voda ni več

pramerno sredstvo za gašenje in treba je za obrambo pred ognjem uporabiti druge snovi.

V starih časih je ogenj nastal z netenjem lesa, slame itd. Zdaj pa vemo, da gore tudi lahko vnetljive tekočine, ogenj lahko nastane s kratkim stikom električnega toka ali pa pri spajanju nekaterih kovin (magnezij, natrij, uran) s kisikom.

Spojine, iz katerih je sestavljena pena za gašenje, so začeli že pred leti uporabljati za gašenje ognja, ki nastane pri vnetljivih tekočinah. Take spojine dobijo z reagiranjem kislih snovi z lužnatimi raztopinami bikarbonatov ali pa jim dodajajo penne snovi. Penne spojine pokrijejo gorečo maso z mehurovimi ogljikovimi dvokisi in tako izolirajo površino od kisika v zraku. Postopek se še vedno uporablja čeprav ima nekatere slabe strani: počasna reakcija, omejena možnost uporabe in pogostna zamenjava šerž (polnitve) v gasilnih aparatih. Snovi, ki dajejo prj gašenju peno, so še vedno najbolj ekonomične, zaradi česar jih bodo pri gašenju prav gotovo še dolgo uporabljali.

Leta 1926 se je pojavil na tržišču ogljikov dvokis,

plin, ki onemogoča dostop kisika h goreči masi. Uporabljajo ga za gašenje požarov v rudnikih, na ladjah, v avionskih kabinah in v kemičnih laboratorijih.

Se preden so začeli uporabljati za gašenje požarov ogljikov dvokis, so prvič že uporabili halogeno spojino — ogljikov tetraoksid (v molekuli ima en ogljikov in štiri klorove atome). Druga taka spojina je bil metil bromid, tekočina brez duha in barve, ki vre pri 4 stopinjah Celzija in jo je možno hraniti v posodah, ki lahko zdrže velike pritiske. Ker pa je ta spojina strupena so njeno uporabo v številnih državah prepovedali. Osnovne značilnosti najprimernejših sredstev za gašenje ognja so: velika hitrost; zhišepavnja, majhna strupenost in možnost uporabe pri vsaki temperaturi.

Nemška vojna mornarica je uporabljala za gašenje ognja v drugi svetovni vojni izdelek, ki je imel v molekuli dva halogena, to je bil klor-brom metan. To smer so ubrali tudi Amerikanci, ki uporabljajo sedaj izdelek z 82% klor-brom metana, 9 odst. metil klorida in 9 odst. metilen klorida. Ta izdelek je znan pod imenom CB.

Na splošno se zd, da bodo v bodočnosti postale za gašenje ognja zelo važne spojine halogenov: joda broma, klora in fluora.

STO LET

Zakaj torej večina ljudi ne doseže 150 let starosti in v veliki večini umre pred 70. ali 80. letom? Da bi mogli odgovoriti na to vprašanje, je potrebno sistematično in znanstveno študirati starost v njenem razvoju ter študirati organizem v zvezi z okoljem, kjer se nahaja.

Kaj je v osnovi sprememb organizma v starosti? V celicah in živeči materiji vsakega organizma se pod vplivom najrazličnejših vzrokov začne proces staranja, to je otrdlost beljakovinskih delcev, protoplazme, celičnih mren in vse to vpliva na ves organizem, predvsem pa na življenjsko silo organizma. Najjasnejši znak, ki karakterizira starost, je pospešitev razvoja zveznega tkiva. Staro meso je trdo, ker se je kompaktno zvezno tkivo razvilo, v veliki meri. Na osnovi teh opazovanj smo izvršili vrsto poizkusov o vplivu raztopine natrijevega bikarbonata na rdeča krvna tlesa. Po teh izkušnjah smo prišli do zaključka, da daljša akcija raztopine natrijevega bikarbonata povzroča večjo razpršitev beljakovin ter da akcija, trajajoča več kot 40 minut, skoro popolnoma raztopi membrano. Poizkus; na sesalcih so pokazali, da raztopina natrijevega bikarbonata poživlja njihovo življenjsko silo in pospešuje njihov razvoj. Iste pojave so ugotovili pri poskusih na jajčih za valjenje. Na osnovi teh poizkusov smo prišli do zaključka, da natrijev bikarbonat v resnici krepi in dviga življenjsko silo vsakega organizma. Po mišljenju Lepešinskajke bi se lahko te izkušnje uresničile v medicini in agrobiologiji. Začeli so s poskusi na človeškem telesu. Prvi poizkus sem napravila sama na sebi — piše Lepešinskajka. — Začela sem s kopolmi natrijevega bikarbonata. Stavila sem 60 do 80 g natrijevega bikarbonata v vodo toplo 34 do 35 stopinj Celzija. V kopeli sem ostajala 15 minut. Te kopeli sem delala dvakrat, trikrat na teden do petnajstkrat. Po presledku dveh mesecev sem nadaljevala z eno kopeljo na teden.

Sedaj se več desetih zdravstvenih ustanov v raznih krajih Sovjetske zveze ukvarja s proučevanjem vprašanja kopolj z natrijevim bikarbonatom, nadzorstvo nad to metodo pa je bilo poverjeno številnim inštitutom in bolnišnicam. Rezultate poizkusov o zdravilnem učinku natrijevega bikarbonata nad različnimi boleznimi pa bodo še sporočili kliničnim specialistom.

Prejemam veliko število pism, — piše Lepešinskajka, od raznih oseb, ki so začele po lastni pobudi izkoriščati natrijev bikarbonat. Ta pisma dokazujejo, da je natrijev bikarbonat koristen za bolezn, kot so preutrujenost, ekcem, skleroza, tvorji in razne živčne motnje. Prav tako vsa pisma in mnenja zdravnikov potrjujejo, da kopolji z natrijevim bikarbonatom ustvarjajo v bolniku dobro razpoloženje, prispevajo k prenovitvi energije ter razvijajo delovno sposobnost. Vse to pa dokazuje okrepitev in pomladitev telesa.

Vendar te izkušnje še niso zadostne, da bi si ustvarili že določene in točne zaključke, čeprav vsi primeri dokazujejo, da ima natrijev bikarbonat zelo močan in pozitiven vpliv na organizem. Preučevanja se morajo široko razviti v tej smeri in zanimivo vprašanje o vplivu natrijevega bikarbonata na presnavljanje morajo preučevati še biologji in specialisti. Vprašanje pospešitve presnavljanja v telesu se mora preučiti ne samo v interesu medicine marveč tudi agronomije. Na ta način bodo lahko dobile snovi, ki pospešujejo razpršitev beljakovin — v tem primeru natrijev bikarbonat — važno vlogo v borbi proti staranju, preutrujenosti in drugim boleznim.

Kitajska bo imela čez 20 let eno milijardo prebivalcev

Kitajci se po končani revoluciji izredno hitro množijo. Vsako leto se rodi 17 milijonov otrok, medtem ko umre le 12 milijonov ljudi. Tako šteje ta dežela že zdaj nad 630 milijonov prebivalcev. Če pa bo to razmerje med rojstvi in umrljivostjo ostalo nespremenjeno, bo že čez dvajset let na svetu ena milijarda Kitajcev.

ZAHODNA NEMČIJA — DEVIZNE OLAJŠAVE

Od 1. maja dalje vsak prebivalec Zahodne Nemčije lahko naroči v tujini različne proizvode, kavo kavne izvlečke, tobak in tobačne izdelke do vrednosti 100 DM, ne da bi mu bilo zato potrebno uvozno ali plačilno dovoljenje. Tako je ustvarjen dolgo želeni suvož za vsakogar. (BFIS)

Sredstvo proti pijanosti

Na neki poskusni kmetijski postaji v ZDA so ugotovili, da je naravni čebelji med naravnost čudovito sredstvo proti pijanosti. Že dve žlici zadostujeta, da občutno zmanjšata vinjenost pri človeku, ki se ga je nasrkal čez mero.

PIRAN

Zadoščenje Židom

O uničevanju Judov v Nemčiji za časa Hitlerjeve vladavine je bilo v zadnjem času objavljenih več temeljitih razprav. Preden se je Hitler lotil sistematičnega uničevanja, je v Nemčiji živel 600 tisoč Judov; po vojni jih je ostalo samo še 15.000. Okoli 300.000 se jih je pred pokolom rešilo z be-

gom, ostale pa so hitlerjevci odpeljali in pobili. Danes živi v Zahodni Nemčiji 17.000 Židov. Nekateri pisci domnevajo, da živi danes v Zahodni Nemčiji še nadaljnjih 15.000 Judov, ki pa se niso prijavili uradnim židovskim verskim občinam. Ker gre po večini za zelo stare ali pa mlade ljudi, se Judje množijo razmeroma zelo počasi. Njihovo število naraste letno približno za 1000. V Berlinu, kjer je pred preganjanjem štela judovska občina 180 tisoč ljudi, ni danes niti ene judovske restavracije, ki bi kuhala po judovskih verskih določbah.

Vse te velikanske zločine mora sedanja Nemčija vsaj delno popraviti.

Tako pomaga nemška vlada s finansiranjem in podporami pri zidavi in obnovi židovskih sinagog, ki so jih nacisti požgali 300. Vsak Žid, ki je bil v koncentracijskem taborišču, prejme od države 150 mark (okoli 900 šilingov) za vsak mesec, ki ga je preživel v taborišču. Vsak Žid, ki se vrne v Nemčijo, prejme od države podporo 6000 mark (36.000 šilingov). Razen tega mu državne oblasti pomagajo tudi pri iskanju službe in stanovanja. Ako se loti kakršne koli trgovine, obrti ali industrije, mu da država posojilo. Zahodna Nemčija se je s posebno pogodbo z Izraelom obvezala, da bo izraelski državi dobavila za 822 milijonov dolarjev blaga v 12 letih; odškodnina raznim žrtvam nacizma bo dosegla okoli eno milijardo 500 milijonov dolarjev (okoli 37 milijard 500 milijonov šilingov).

Nad milijon avtomobilov v enem letu

V preteklem letu je bilo v nemških avtomobilskih tovarnah izdelanih 1.073.084 avtomobilov. Tako je lani avtomobilska industrija v proizvodnji vozil v Nemčiji prvič prekoračila mejo enega milijona. Proizvodnja znanih ljudskih vozov ima največji delež, in sicer znaša 36,9 odst. Od 484.698 izvoženih avtomobilov pa je trdka Volks-

naselji, oziroma stanovanjskih stavb. Ker se posojila iz stanovanjskega sklada vračajo v obliki anuitet, se bo sedanji sklad v višini 48 milijard din. v 10 letih z vračanjem anuitet povečal na 80 milijard din.

Najhujši potres na svetu

Navečji potres razvije toliko sile kot nekaj sto tisoč do dva milijona atomskih bomb, zato pustijo potresi za seboj strahotne posledice. Preden je žareča lava Vezuva leta 79 zalila in pokopala pod seboj tri cvetoča mesta, so se šestnajst let vrstili hudi potresi. Leta 1496 je hud potres v Južni Italiji zahteval okoli 100.000 žrtev. Leta 1775 je 50.000 Ljubincev obležalo pod ruševinami podrtih hiš. Aprila 1906 se je zamajal San Francisco, ljudje so imeli občutek da jih hoče požreti zemlja. Število mrtvih je k sreči znašalo le 390. Najhujšo katastrofo pa je 28. decembra 1908 doživel Messina ob Sicilski ožnji z vso okolično vred. V mestu samem sta le 2 odstotka hiš ostala pokonci, število žrtev se je povzpelo na 80.000. V pričli 30 sekundah, kolikor je trajal potres, se je cela pokrajina spremenila v kup ruševin.

Silovitost posameznih potresov v zgodovini ne moremo čisto natančno določiti, ker so podatki o številu žrtev večinoma nezanesljivi in je končno treba upoštevati tudi druga merila.

NOVE AVTOBUSNE PROGE Z AVSTRIJO IN ITALIJO

Jugoslovanska in avstrijska avtobusna podjetja so se sporazumela, da bodo odprli dve novi mednarodni avtobusni liniji, in sicer Gradec—Maribor—Varaždin—Zagreb—Karlovac—Senj in Celovec—Dravograd—Maribor—Rogaška Slatina. Sprejeta je tudi jugoslovanski predlog o znižanju tarife od 7 na 5 din za kilometer. Italijansko-jugoslovanska komisija za cestni prevoz potnikov pa je sklenila, da bodo odprli progo Benetke—Bled in Benetke—Portorož 15. junija, progo Benetke—Novi pa 1. julija. Sprejeta je enotna tarifa za redne in turistične linije po 5,5 din oziroma po 8 lir za kilometer. (Jugopres)

30.000 STANOVANJ

Sklad za kreditiranje stanovanjske graditve, ki je bil ustanovljen na predlog Stalne konference mest, bo znašal l. 1957 okoli 48 milijard din. Razen tega bodo porabljeni za stanovanjsko graditve tudi lastna sredstva investitorjev iz gospodarstva, ustanov, zavodov JLA kot tudi sredstva zadrug in zasebnikov. Skupni sklad za leto 1957 bo znašal brez upoštevanja zasebnikov okoli 83 milijard dinarjev. Tako bo lahko iz družbenih sredstev zgrajeno okoli 30 tisoč stanovanj. Iz teh sredstev pa bodo finansirane tudi komunalne naprave, ki so neposredno vezane na graditev

GENERALNA SKUPŠČINA MEDNARODNE TURISTIČNE SKUPNOSTI

Predstavniki Avto-moto zveze Jugoslavije bodo sodelovali pri delu Generalne skupščine mednarodne turistične skupnosti (AIT), ki bo od 13. do 17. maja na Dunaju. Generalni sekretar Avto-moto zveze Jugoslavije Branko Savičević in predsednik turistične komisije Savo Rončević bosta imela na Generalni skupščini referat o cestnem turističnem prometu, mednarodnih carinskih dokumentih in varnosti v cestnem prometu.

IZREDNO LEPI PORCELANASTI SERVISI

Tovarna porcelana v Titovem Velesu pripravlja nekoliko novih tipov namiznega porcelana, zlasti krožnikov in servisov za črno in belo kavo. Tovarna, ki se je vse do nedavnega vztrajno trudila za kakovostno izboljšanje proizvodov, je strokovnjake s svojim novim izdelki naravnost presenetila. Servisi lukuznega tipa so zelo okusno izdelani in okrašeni, izdelujejo na tudi cenejše vrste, ki so iz lažjšega materiala in mnogo

Naša podjetja na velesu mu v Gradcu

V Gradcu v Avstriji so odprli spomladanski velessem, na katerem razstavlja tudi 40 gospodarskih organizacij iz Slovenije in Hrvaške. Podobno kot prejšnja leta je tudi letos sklenjen v okviru graškega velesseja poseben sporazum o zamenjavi blaga med Avstrijo in Jugoslavijo v višini 7 milijonov avstrijskih šilingov v vsako smer. Avstrija nam bo dobavila predvsem stroje, nadomestne strojne dele in specialno orodje, mi pa bomo izvozili zgodnje sadje, sadne pupe vino, zelenjavo, svinjske kože, upognjeno Dahištvo in podobno.

Se mi in razstave v Avstriji

Od 2. do 22. maja bo na Dunaju razstava z naslovom: »Moderna žena in njeno gospodinjstvo«.

Na Dunaju bo od 24. maja do 20. junija razstava z naslovom: »Dom in družina«.

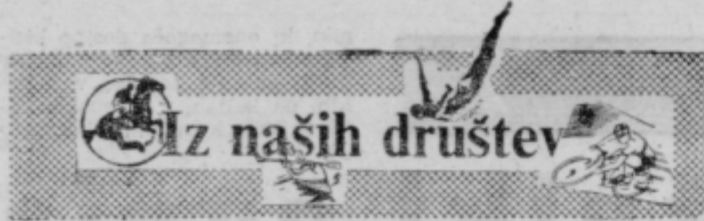
Od 29. maja do 10. junija bo v Brucku a. M. (Zg. Stajerska): »Industrijska, trgovinska, obrtna in kmetijska razstava« s posebno razstavo: »Zdravo življenje«.

Svetovna proizvodnja kave

»United States Foreign Agricultural Service« poroča, da cenijo svetovni pridelek kave v letini 1956-57 na 47,4 milijona vreč. Ta številka predstavlja zmanjšanje za 6% v primeri z rekordno letino 1955-56, ki je dosegla 50,3 milijona vreč, vendar pa je za 14% višja v primeri s povprečno letino v predvojnem času, ki je znašala 41,6 milijona vreč.

Potujoča rastlina

V Južni Ameriki raste neka vrsta trave, ki ima izredno lastnost, da se lahko preseli. Če postanejo tla presuha, enostavno izvleče svoje korenine iz zemlje in se zvije v kepo, ki jo nato veter odnese na drugo mesto. Tam rastlina spet spusti svoje korenine in raste naprej. Če ji pa kraji spet ni po volji, ponavlja selitev toliko časa, da najde primerno zemljišče.

**Največji uspeh
rokometašic »Drave«**

Za finale prvenstva v malem roketu, ki je bilo 28. aprila, se je ekipa vestno pripravljala in pomlajena odpotovala v Ljubljano. Zraven Drave so sodelovale ekipe: Svoboda-Ljubljana, Partizan-Crnomelj in Rudar-Trbovlje. Prvenstvo je bilo kvalitetno.

Prvo tekmo
»DRAVA« — »PARTIZAN«
3:0 (2:0)

sta ekipi pričeli precej nervozno. Po menjajočih napadih je Drava začela dominirati na igrišču in v 7. minuti dosegla po Botolinovi vodstvo. To je poživelo Dravine vrste in stalno ogrožanje nasprotnikovih vrat je v 13. minuti Murkovi rodilo uspeh. V drugem polčasu ob menjajočih se napadih obeh ekip je Botolinova prisilila vratarko k ponovni kapitulaciji. Do konca tekme ekipi nista izkoristili še nekaj priložnosti pred golom, kar velja predvsem za Dravo.

»RUDAR« — »SVOBODA«
1:1 (1:0)

Druga tekma se je končala neodločeno, čeprav je Svoboda večkrat prevladovala na igrišču.

»SVOBODA« — »DRAVA«
5:0 (3:0)

V tej tekmi so odgovedale vse Dravine igralke, saj so utrujenost, vročina (tekma je bila ob 12. uri) in napor premagali Dravo in to je Svoboda dobro izkoristila. Rezultat je nekoliko previsok, ker Drava kljub vsemu ni igrala podrejene vloge.

Po opoldanskem odmoru sta v prvi tekmi nastopili ekipi

»RUDAR« — »PARTIZAN«
5:2 (2:2)

Presenetil nas je Partizan, ki bi po prikazani igri zaslužil neodločen rezultat, saj se je renomiranemu nasprotniku zoperstavil tako močno, da je moral Rudar napeti vse sile, da je dosegel zmago. Drava je svojo zadnjo tekmo odigrala proti Rudarju

»DRAVA« — »RUDAR« 5:0 (1:0)
Malokdo je upal na uspeh Ptujčanek. Toda že prvo minuto so nazkale ostro in zanimivo borbo. Drava je presenetila z odlično igro in zmago.

»SVOBODA« — »PARTIZAN«
7:0 (2:0)

V zadnji tekmi je Svoboda pregazila Crnomeljčanke, čeprav jim je k temu precej pripomogel tudi sodnik. Ekipa Drave je nastopila v postavi Toplak 8, Jelinek 7, Vajsbajer 5, Pevec 6, Botolin 6, Murko 6, Kragelj 7, Debenak 5, Cvetko S. 5, Kramberger M. 4, Cvetko O. 4. (Številke pomenijo oceno igralke v vseh treh tekmah). Od novink sta se izkazali Debenakova in Cvetko S. ter Toplakova in Pečveva.

Šah

**ŠAHOVSKO PRVENSTVO
OKRAJA PTUJA**

Na okrajnem prvenstvu v šahu posameznikov je dosegel prvo mesto Rudolf Edo, član Šahovskega društva Ptuj, ki je dosegel 5 točk. Drugo in tretje mesto si delita Ostapovič Jožef, član šahovske sekcije Središče s tri in pol točkami in Ciril Kovač, član Šahovskega društva Ptuj s prav tako tri in pol točkami. Četrto mesto je osvojil Nežmah Franc, član Šahovskega društva Ptuj, ki je dosegel dve točki, peto mesto je osvojil Horvat Franc, član šahovske sekcije Ormož, z eno točko in zadnje mesto Butolin Jakob, šahovska sekcija Lešje. Organizacija turnirja je bila zelo dobra. Za nadaljnje tekmovanje se je kvalificiral tov. Rudolf Edo, kateremu želimo v prvenstvu Slovenije mogoč uspehov.

BRZOTURNIR Šahovskega društva Ptuj za mesec maj bo v torek, dne 14. t. m., v društvenih prostorih (posebna soba gostilne Slovenske gorice) s pričetkom ob 19. uri. Prijatelji šaha vabljeni!

Ob pionirskem turnirju

Nogomet

POMEMBNA ZMAGA V
VELENJU

RUDAR (VELENJE) : DRAVA
0:1 (0:1)

Nogometna ekipa Drave je dosegla nepričakovano zmago nad zelo dobro ekipo domačega Rudarja. Čeprav se se nogometaši Drave odpravili na pot z zelo okrnjenim moštvom, smo videli, da se tudi brez najboljših lahko doseže lep uspeh. Enajstletna Drava je močno presenetila igralce Rudarja, največ zaslug pa ima odlična obramba Drave, posebno Letonja, ki je popolnoma onemogočil zelo nevarnega Hudarina. Igralci Drave, posebno Letonja, ki je popolnoma onemogočil zelo nevarnega Hudarina. Igralci Drave so na tujem terenu iztrgali, cel izkupicek — dve točki, ki sta zelo dragoceni. V prvem polčasu so domačini ves čas diktirali igro ter močno oblegali vrata Drave. Moštvo Drave se je v tem času samo branilo. Domačini bi si v tem delu igre lahko priborili zmago, toda napad je bil neučinkovit in je preveč kombiniral v kazenskem prostoru. Po večkratnih napadih Drave je Komel brez okrevanja streljal mimo vratarja in vodstvo Drave je bilo tu. V drugem delu je bila igra enakopravna, vendar je nekoliko ostrejša, oba napada sta imela nekaj lepih priložnosti, toda rezultat se ni spremenil. Pri ekipi Rudarja se je odlikoval Hudarina, dočim je bila Drava v celoti dobra.

DRAVA ZBIRAJ TOČKE

DRAVA : BRATSTVO (HRASTNIK) 5:3 (1:2)

Tekma je bila odigrana na težkem terenu, igra pa je bila v začetku zelo raztrgana in nervozna. Nekaj časa so imeli domačini igro v svojih rokah in nevarno oble-

PROSTI
ČAS
VAM
NAJPREJ
MINE
PRI
STRELJANJU

gali vrata gostov. Gostje so izvedli v 9 min. zelo nevaren prodor in je Klenovšek streljal neubranljivo v gol. Kmalu za tem pa so domačini prevzeli pobudo in v 14 min. je Komel rezultat izenačil. Potem se je igra spet enakovredno razvijala naprej. V 30. min. so gostje dosegli vodstvo in rezultat do konca polčasa se ni izpremenil.

Ozračje je bilo v drugem polčasu zelo napeto in nastal je občutek, da bo Drava doživela svoj prvi poraz na domačem terenu. Toda domačini so takoj v začetku začeli ostro napadati in že v 3. min. izenačili. Tri minute kasneje pa so celo prišli v vodstvo. V 13. min. so gostje sicer zopet izenačili in postavili končni rezultat tekme, toda igra je bila enakovredna. Proti koncu so pobudo prevzeli zopet gostje in nevarno ogrozili vrata domačinov. Domačini so precej popustili, vendar se rezultat ni nič izpremenil.

Sodil je dobro Glavič iz Maribora.

Drava je nastopila v naslednji postavi: Gorup (6), Letonja (7), Vogrničič (6), Pongračič (6), Musič (6), Strehar (6), Cep (5), Erhartič (6), Komel (7), Širec (6), Tasič (5).

V predtekmi so mladinci Drave premagali mladince iz Murske Sobote z rezultatom 1:0 (0:0). Sodil je dobro Preac iz Ptuja.

Streljanje

STRELSTVO OB 1. MAJU

Vse strelske družine so bile za 1. maj zadolžene izvesti meddružinska tekmovanja, bodišj z zračno ali z vojaško puško. Slabo vreme je ovrglo vse načrte. Kljub temu sta se družini Kidričev in Zelezničar srečali v dvoboju na strelišču v Kidričevem.

Zmagala je družina Zelezničarja s 433 protj Kidričevem s 391 krogi.

SD Pletama je premagala SD Mladinec s 60 krogi.

Od 19. do 25. maja bo tekmovanje za prvenstvo vseh srednjih šol v Sloveniji. Mladinci Ptuja se dobro pripravljajo.

**Partizan
za praznik mladosti**

Vsa društva in organizacije, ki delajo za našo mladino, pripravljajo letos ob Prazniku mladosti okrog 25. maja t. l. vrsto prireditev, tekmovanj in nastopov.

Tudi društva za telesno vzgojo »Partizan«, ki jih je v okraju 14, nočejo zaostajati, saj so pripravila obširen in pester spored prireditev, čigar posebna značilnost je v tem, da se bo odvijal redno in v manjših centrih na terenu in le deloma v Ptuj samem. Prireditve bodo ves mesec maj in junij ter bodo dosegle svoj višek in zaslužek z udeležbo okrog 1000 pripadnikov TVD Partizan iz našega okraja na 1. slovenskem festivalu telesne kulture, ki bo od 23. junija do 2. julija 1957 v Ljubljani.

Vsa društva bodo imela svoje nastope in akademije, na katere se posebno pripravljajo v Markovcih, Ormožu, Dornavi, Vidmu, Kogu, Središču, Majšperku in Makolah. Društvo Ormož, ki slavi 45-letnico obstoja in društvo Markovci bosta ob tej priložnosti slavnostno razvili društvena prapora. Na nastopu v Markovcih bo sodelovala tudi večina društev iz okraja s telovadci in telovadkami, ki se bodo udeležili zleta v Ljubljani.

Poleg društvenih nastopov in akademij bo tudi vrsta tekmovanj, ki naj posebej poudarijo vsestranost dela v Partizanu. Začeli bodo pionirji in pionirke, ki bodo 5. in 12. maja tekmovali v tradicionalnem pionirskem mnogoboju v sektorjih Ormož, Ptuj in Makole.

19. maja bo v Ormožu tekmovanje mladincev in mladink v malem roketu. Ta dinamična in zanimiva igra se vse bolj širi na podeželju in pričakujemo udeležbo 12 ekip.

V Vidmu bodo okrajne tekme v streljanju z zračno puško, prav tako pa bodo v Ptujju še tekme v atletiki, namiznem tenisu, koleksarjenju in odbojki. Zmagovalci teh tekmovanj pridobijo pravico udeležbe na področnem prvenstvu v Mariboru, kjer se bodo pomerili s prvaki pomurskega, celjskega in mariborskega okraja, prvaki pa bodo nato tekmovali za naslove republiških zmagovalcev na festivalu v Ljubljani.

OBVESTILO

Trgovina z mašanim blagom »NA-MA« v Ptujju, bo od 3. do 30. maja t. l. razdelila med svoje stalne odjemalce, ki so oddali nakupne knjižice zaradi izračuna, pripadajoči delež dobička za leto 1956. Po 30. maju zapadejo vsi ne dvignjeni deleži v dobro rezervnega sklada trgovine.

Poizvedbe

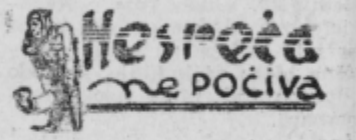
Dne 4. maja 1957 okrog 18. ure je Drava v Ptujju naplavila nepoznano truplo ženskega spola — deklico staro okrog 7 let.

Truplo je bilo oblečeno v vinsko rdeč plašček z rdečo podlogo iz kiota. Gumbi so bili prevlečeni z blagom plašča. Obuta je bila v visoke črne čevlje iz navadnega usnja. Podplati so bili že popravljani. Na peti je imela pribite gumne znamke Rekord Dolžina čevljev je bila 20,5 cm. Deklica je bila oblečena v rujavo-rdečkasto-rozasto oblekco. Na sebi je imela flanelasto srajčko z dolgimi rokavi z vzdolž potekajočimi rdečkasto-rumenkastimi in vijoličastimi črtami. Na nohah je imela temno rjave dolge nogavice, zvezane z rumo na gornji strani stejna. Oblečena je imela kratke hlačke z črnega kloba. V mečihah uhlja je imela uhan z majhnimi zelenkastim kamenčkom. Lase je imela svetlokozastne barve, dolge okrog 16 cm.

Identiteta trupla doslej ni ugotovljena. Pri obdukcijski niso bili najdeni znaki nasilja. Truplo je bilo v vodi že kaka 2 meseca.

Naprosamo osebe, ki bi karkoli vedele o pogrešani in najdeni deklici naj to sporočijo TNZ v Ptujju ali pa se osebno zglasijo pri TNZ Ptuj.

Iz pisarne TNZ Ptuj

Leopold Subotič, Sesterže 50, si je pri sekanju drv poškodoval nogo; Uršo Panjkhofer, Strajna 30, je vrgel na njivi neki moški in ji poškodoval nogo; Stanka Koška, Rakičan 30, je neki moški poškodoval z vilami; na Franca Kosca, iz Kozmic 19, je padel sod in ga poškodoval; otrok Janez Ovca, Kidričev 66, je stopil v žerjavico in si popelkel nogo; Peter Struel, Brebrovnik 97, je padel in dobil notranje poškodbe; Mirku Čebula iz Zagreba se je vžgal avto, pri čemer je dobil poškodbe po rokah

Po 59. čl. Uredbe o trgovanju ter o trgovskih podjetjih in trgovinah (Ur. l. FLRJ št. 37/55), 14. čl. Odloka o obratovalnem času za gospodarska podjetja in območju LOMO Ptuj (Ur. list LRS št. 40/53) in 1. čl. Odloka o vskladitvi predpisov dosežanejšega LOMO Ptuj (št. 01-616/1-56 od 23. febr. 1956) je Svet za trgovino, obrt in industrijo na seji 20. aprila 1956 izdal

ODREDBO

o začasnem spremembi odpiralnega časa za trgovine na območju občine Ptuj.

1.

Vse trgovske organizacije na drobno — razen prodajalnih mesa, kruha, mleka, sadja in zelenjave — bodo imele sledeč letni odpiralni čas:

od 7. do 12. ure in od 16. do 18.30.

2.

Odpiralni čas pod 1. velja do preklica oz. do izdaje novega predpisa o odpiralnem času.

Ne glede na določbe 1. ods. te točke prenehajo veljati določila pod 1. z dnem, ko začne veljati zimski obratovalni čas.

3.

Ta odredba velja od dneva objave v »Ptujskem tedniku« uporabljati pa se od 6. maja 1957. Štev. 04/1-1812/1 Ptuj, 3. maja 1957.

Predsednik Sveta za trgov., obrt in ind. Boris Urbančič

Podpredsednik Občle Marjan Berlič

RAZGLAS

Občinski ljudski odbor Ptuj obvešča vse živinorejce svojih območja, da je rok za plačevanje pavšalne skočnine 31. maja 1957.

Pavšalna skočnina znaša 60 dinarjev od vsake krave in eno leto stare telice po stan. 1. jan. 1957.

Živinorejci na območju bivšega LOMO Ptuj vplačajo pavšalno skočnino na Obč. LO Ptuj sobi št. 21. ostali pa v krajevnih pisarnah.

Živinorejci, ki so plačali 1.500 din od živaj morajo še do plačati 100 dinarjev.

Opozarjamo vse živinorejce naj se ravnavajo po teh navodilih, da se izognejo nepotrebnim stroškom.

Načelnik Odd. za gosp. in kom. zadev Frido Klančnik

Oglasni in objave

Upravni odbor Veleblagovnice »MERKUR« Ptuj razpisuje

mesto računovodje

Vloge do 15. maja na upravo podjetja.

Trgovina »Zvezda« v Ptujju, Srbski trg 8, razpisuje

mesto knjigovodje

Interesenti naj se javijo v trgovini do 15. maja 1957.

RAZPISUJEMO

3 službena mesta za bančno službo

Pogoj za sprejem: dovršena popolna srednja ali njej enaka šola. Prednos imajo prosilci iz finančne stroke.

Zadružna hranilnica in posojilnica v Ptujju

*** Obvestilo staršem šoloobveznih otrok**

Starše šoloobveznih otrok iz območja šolskega okoliša osnovne šole v Ptujju obveščamo, da bomo vpisovali novince roj. leta 1950 v nedeljo, 12. t. m. od 8. do 12. ure v zbornici osnovne šole.

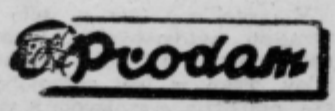
Novince naj pripeljejo starši in prinesejo s seboj izpisek iz matične knjige.

Upraviteljstvo osnovne šole v Ptujju

STROJEPISKA, začetnica, išče službo. Obvlada tudi knjigovodstvo. Naslov v upravi lista.

SPREJMEMO V SLUŽBO DELAVSKO DRUŽINO k plemenski živini. Plača po tarifnem pravilniku oziroma po proizvodnji. — Kmetijsko gospodarstvo Dornava.

PRODAMO TRAKTOR STEYR S PRIKOLICO, kosilnico in dvobrazni plug vse v brezhibnem stanju. Cena 1.200.000 dinarjev. — Kmetijsko gospodarstvo Dornava.

KOLJE ZA FIZOL IN BRAJDE PRODAM. Vprašajte: Jadranska ulica 2, Ptuj.

ZIDAN ŠTEDILNIK, levi s ploščicami prodam. Vprašajte: Vlačeva 21, Ptuj.

ČEBELJE DRUŽINE brez in s panji, AZ mere, prodam. — Vprašajte: Kmetec, Vareja, Videm.

KOMPL. TESANO OSTREŠJE prodam. — Na ogled pri Cep Mirku, Hajdina.

HIŠO S POSLOPTEM in 4 ha zemlje prodam v Grajenščaku, p. Grajena. — Naslov v upravi lista.

SINGER moški in ženski šivalni stroj prodam. Naslov v upravi.

Posestvo 2 ha s hišo in gospodarskim poslopjem prodam. Letonja, Brstje 19.

ZAHVALA

Vsem, ki so nam bili ob izgubi našega dragega moža, očeta in brata

IVANA FARIČA

v tolažbo, ki so poklonili vence, izrazili sožalje in ga spremili na zadnji poti, naša iskrena hvala.

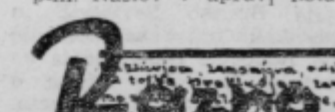
Posebno se zahvaljujemo zdravnikom in strežnemu osebju ptujске bolnišnice za nego in skrb ter duhovniku za poslovljne besede ob odprtem grobu.

Družina FARIC

Enodružinsko hišo v bližini Ptujja kupim. Plačam takoj. — Naslov v upravi.

VPREŽNI OBRČALNIK kupim. Naslov v upravi lista.

MATEMATIKO poučujem. Naslov v upravi lista.